

ONZE VOGELS

43e jaargang no. 3, maart 1982

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Groistraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlascoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.
Tropen, parkieten etc.:
G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.
Zangkanaries:
Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in Nederland woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het buitenland woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 550,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 42,50, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de specialclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80
Entree f 5,—

Insecten- en vruchtenetende vogels

P.J. van Damme, Molenwater 61,
4331 SE Middelburg, telefoon (01180) 1 30 97
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Japanse meeuwen

A. Kok, Pais 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 51.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels“, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod“.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Troelstrastraat 33, 6535 XL Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis,

St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN

BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan:

M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Bierick.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 19 april 1982

IN DIT NUMMER

	pag.
De roodbuikpapegaai	100
Roze Bourkes	101
Emancipatie	103
Liatris	105
Bronsvleugelduif	106
Burenhulp bij Amerikaanse gaaien	107
Glosters raszuiver houden	108
Blauw, blauw en nogmaals blauw	110
Kalender 1982	111
Kweken met de Kraagparkiet	112
De Wegdistel	115
Een speling der natuur	116
Ervaringen met Halsband honingvogel	117
Gaas schilderen	119
Het genus agapornis	120
De volière van de maand	122
Zomertijd	123
Over de verhouding van Piet mij vrouw met Jan Frederik	124
Pietpraat over de Italiaanse kleurfrisé (Milano)	126
Gele Plomp	128
Vogels aan de kerstdis	129
Het kweken met Europese vogels	130
Exotische vogels, huisdieren ja of nee?	132
Afrikaanse kweekvogels	132
Foto's van een hobby	133
Korte berichten	134
De 30e COM-wereldkampioenschappen	134
Vogelkinderen en hun ouders	137
Vraag en aanbod	138
N.B.v.V. Boekenservice	143

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Edelchemie Panheel bv, Siem van 't Hart	102
Fauna	109
CéDé Vogelvoerders bv	114
Fauna Metaalwaren bv	119
Blankenstijn's Pet farm bv, v.d. Bijl	129
F. Thijssen, W. Rouppe van der Voort, Fish- and Birdshop, Conditio, Henk van Os, Cédé-eivoeders	136
Fauna Metaalwaren bv	138
Sabri Pet Supplies	139
Wolro	140
Orni-Mondo, V.V.R. Vogelvoederfabriek	141
404	142
Animali, Kasper faunafood, Rein v.d. Veen	143
Witte molen	144

Foto voorplaat: Roodbuikpapegaai Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam -Telefoon (010) 62 29 22

De Roodbuikpapegaai (*Poicephalus rufiventris*)

De Roodbuikpapegaai is met zijn 23 cm een vrij kleine vogel. Het is een donkergrijze gedrongen papegaai met een zwarte snavel, naakte oogrand en zwarte poten. De man heeft een mooi helderrode borst. Onderbuik, onderstaartdekveren en dijen zijn diepgroen, waarin zeer verspreid orangerode veertjes te zien zijn. Ook onder de vleugels zijn ze net zo rood getint als op de borst. Over wang en keel toont zich vaak een rode waas. De pop heeft geen rood, het grijs op de keel strekt zich iets lager uit dan het rood bij de man, dit grijs gaat geleidelijk over in groen. De jonge vogels gelijken uiterlijk op de pop. Teneinde het geslacht bij jonge vogels te kunnen bepalen moet men onder de vleugels kijken, hier zijn de jonge mannen ook rood.

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik
Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

De Roodbuikpapegaai komt voor in oostelijk Afrika vanaf Centraal Ethiopië in het noorden, over Kenia tot zuidelijk in Noord-Tanzania. Een ondersoort de *Poicephalus rufiventris pallidus* komt voornamelijk voor aan de oostzijde van het verspreidingsgebied in Oost-Ethiopië en Somalie. Zoals de latijnse naam al aanduidt een duidelijk bleker van kleur zijnde vogel vooral in de grijze kop en de bovenborst.

Ik weet me nog goed te herinneren dat er zo'n 18 jaar geleden een importzending van deze vogels binnen kwam tezamen met *Agapornis taranta* hetgeen er op wees dat deze zending uit Ethiopië afkomstig was.

Er zaten alleen vogels in met een rode borst de een met meer en mooier helder rood als de ander, sommi-

ge zelfs met maar zeer weinig dof rood. Dit waren duidelijk allemaal vogels van het mannelijk geslacht, maar dan van de nominaatvorm en de ondersoort. Indertijd was het nog bij de importen een zeer sporadisch voorkomende vogel en de vogels van deze zending werden natuurlijk als koppels verkocht de met veel en helder rood als de mannen en de doffer gekleurde vogels als de poppen. De kwekers die deze stellen aanschaften konden dus wachten tot ze een ons wogen, maar eieren kwamen er nooit. Een jaar of zes later was er van deze zending vrijwel niets over, de overigen werden van de hand gedaan en zijn zogenaamde 'reizigers' geworden.

In het recente verleden zijn er toch nog meer van deze vogels geïmpor-

teerd, zodat hij inderdaad nu nog wel bij enkele serieuze kwekers te vinden is. Op het moment dat ik dit schrijf, is mij nog geen kweekresultaat van de Roodbuikpapegaai bekend in Nederland. Wel is dit het geval in het buitenland zoals in Duitsland, Zwitserland en de Verenigde Staten. Gemakkelijk is deze kweek echter niet, want het duurt een aantal jaren (minstens vijf) alvorens de vogels tot broeden overgaan. Daarbij komt nog dat de pop het in die periode bijzonder zwaar heeft omdat zij bijzonder stressgevoelig is. Was het al bijzonder nodig in de winter de Roodbuikpapegaaien goed in de gaten te houden, juist door de bijzonder kwetsbare pop moeten ze goed begeleid worden.

Hun voeding in de natuur bestaat be-

halve uit zaden, uit veel fruit. Na het in cultuur brengen van bepaalde delen van hun verspreidingsgebied eten ze ook graag maïs. Het fruit bestaat hoofdzakelijk uit de zoete wilde vijgen en de zoete peulen van bepaalde Acacia-achtigen. In gevangenschap kunnen we ze het beste grove zaden, veel zoet fruit en wat kleine noten b.v. hazelnoten geven.

Ze broeden graag niet te hoog van de grond in de warme maanden juni, juli en augustus. Met een legsel van vier eieren kan een bestand zich goed vermeerderen. Daar deze Roodbuikpapegaaien in de natuur graag in termietenheuvels broeden, moet hun blok op een zo warm mogelijke plaats opgehangen worden. Voor de kweek met andere soorten van het Poicephalus geslacht zijn natuurstammen als broedblokken met succes gebruikt. De hoogte van het blok met zo'n 60 tot 80 cm zijn de inwendige diameter 25 tot 30 cm, liefst met een dikke wand zoals ik ook voor de Zuid-Amerikanen, weliswaar dan met andere afmetingen, adviseer. De dikke wand houdt vocht en in de beginperiode de warmte goed vast en houdt daarna de temperatuur en het vochtgehalte mooi regelmatig. De broedduur neemt 28 dagen in beslag. De opfok van de jongen vergt dan nog zo'n twee maanden. Ze keren de eerste week na het uitvliegen nog naar het nest terug om te overnachten maar blijven daarna buiten overnachten.

Zonder ziekten of conditieverlies kunnen de jongen in gevangenschap na zo'n vijf jaar als volgende generatie tot broeden overgaan. Bij importvogels zijn de oude vogels zeer schuw en daardoor ook zeer stressgevoelig. Jonge vogels zijn gemakkelijker handzaam en tam te maken en hierdoor minder gevoelig voor stress.

Al met al zijn de soorten van het geslacht Poicephalus zeer aantrekkelijke broedvogels. Gelet op hun sterke en zware snavel moet men bij de bouw van hun volière hiermede terdege rekening houden. Alleen metalen volières zijn daartegen bestand en dus de enige geschikte accommodatie. Wel zijn dan veel takken als knaagwerk blijvend noodzakelijk.

Tekst: Dr L.A. en G. Swaenepoel, België

Roze Bourkes

RECHTZETTING bij het artikel verschenen in 'Onze Vogels 42e jaargang no 10 van oktober 1981 (blz. 442-443) inzonderheid bij de 'Noot Redactie'.

Bedoelde bijdrage werd voornamelijk geschreven om de liefhebbers wegwijis te maken in de erfelijkheid van deze vrij recente mutatie. Uiteraard stonden we dus niet lang stil bij de beschrijving van de vogels, waardoor waarschijnlijk het misverstand is ontstaan, dat aanleiding gaf tot de nota van de Redactie, waarop wij noodzakelijk moeten reageren.

Allerlei kleuren

Er bestaan tal van kleurenvarianten onder de Bourkes. De oudste echte mutaties zijn zeker de fallow en de isabel: dit zijn twee verschillende mutaties die uiterlijk echter zeer op elkaar gelijken. Het verschil tussen beiden zit hem in de erfelijkheid: isabel is geslachtsgebonden en fallow is recessief. Als je een fallow en een isabel kruist, krijg je jongen die er normaal uitzien, maar die allen het fallow in zich dragen en waarvan sommigen zowel split zijn voor fallow en voor isabel (de kenners van de erfelijkheidswetten zullen dit wel begrijpen). Toevallig zijn isabel en fallow allebei factoren, die de bruine tekening opleken tot een soort ka-

neelkleur. Jarenlang werden beide factoren door onwetendheid onderling gekruist, en het heeft veel moeite en geduld geveerd om er weer wat wegwijis in te geraken.

In de loop van al deze jaren werden vogels geproduceerd die meer geel of meer roze vertoonden, maar die steeds de opgebleekte tekening bleven behouden. In Franstalig België geeft men soms de naam 'roze' aan dergelijke opgebleekte Bourkes, die veel roze vertonen en waarschijnlijk is de situatie ook zo in Nederland.

Beschrijving van de ROZE BOURKE

Om het misverstand helemaal uit de weg te ruimen, geven we hier eerst een zo volledig mogelijke beschrijving van de Roze Bourkeparkiet, niet te verwarren met wat hierboven werd gezegd. Een goede kleurenfoto zou hierbij goed van pas komen.

Het eerste wat je ziet is het roze: een intens roze dat naar cyclamen zweemt. Deze kleur treft je zozeer, dat je niets anders merkt en dat je echt een inspanning moet doen om een volledig beeld van deze vogel te vormen. Pas als je van die eerste verrassing wat bekomen bent, zie je wat er nu werkelijk zo nieuw is, namelijk de tekening.

Deze tekening is even diep bruin als bij normale Bourkes, maar het patroon is totaal verschillend en herinnert heel duidelijk aan het patroon

van de Opaline Grasparkiet: de melanine (of de bruine tekening) bevindt zich alleen op de vleugels en op de staart.

De kop, de nek en de mantel en ook, vooraan, de wangen, de hals, de borst en de buik zijn roze, dat frappante roze wat ons al het andere deed vergeten. Er zijn heel bleekroze tot witachtige zomen aan de vleugel- en staartveren, die dus diepbruin zijn. Het blauw is tegenwoordig zoals dit bij normale Bourkes te zien is. Bij mannen is veel minder diepblauw zichtbaar op het voorhoofd en de wenkbrauwstreep en op de buitenste vleugeldekveren (wat dus de voorste boog van de gevouwen vleugel vormt). Verder is er lichter blauw op de stuit, de flanken en de onderstaartveren. Het wijfje heeft geen blauwe voorhoofdsband, maar is overigens gelijk aan het mannetje; gewoonlijk zijn wijfjes ietwat dieper roze gekleurd.

Dit is dus de beknopte beschrijving van wat men de ideale Bourke zou kunnen noemen, maar natuurlijk bestaan er, net zoals bij Opaline Grasparkieten, ontelbare varianten, vooral omdat het hier immers gaat om een mutatie die slechts sedert een tiental jaren bestaat.

Aansluitend: het is wel jammer dat aan deze mutatie nu reeds internationaal de naam 'ROZE' wordt gegeven; misschien was het beter geweest om ze ook maar 'opaline' te noemen. . . Bij jonge vogels zijn er, ongelijk verspreid, smalle bruine zoompjes aan sommige veertjes van hals en mantel, soms ook wel op de borst. Al dit bruin verdwijnt na de eerste rui. Nochtans zijn er ook Roze Bourkes die deze verspreide bruine zoompjes blijven vertonen, zoals men dit eveneens regelmatig ziet bij Opaline Grasparkieten.

We zeggen dan, dat de V (de mantel zichtbaar tussen de gevouwen vleugels op de rugzijde) niet zuiver is.

Samenvattend: de Roze Bourke verschilt voornamelijk van de normale door een verandering in de melanineverdeling: het bruin verschijnt alleen op vleugel- en staartveren. Dit bruin is niet opgebleekt (zoals bij isabel en fallow) maar is even intens als bij de normale vogels. Verder is er bij de Roze Bourke een uitbreiding van de roze kleur: deze is verspreid over de hele kop en het lichaam, terwijl het roze bij normale vogels alleen te zien is op wangen en borst, die echter bruine zomen vertonen waardoor het roze half verstopt wordt. Het blauw blijft zoals bij normale vogels.

Wat bij de Roze Bourke dus echt nieuw is, is niet de roze kleur zelf (alhoewel die zo verrassend is), maar wel het patroon van de tekening. Dank zij dit bruine patroon wordt de Roze Bourke een heel aparte verschijning.

Vererving

De praktische teelt met Roze Bourkeparkieten heeft ons geleerd, dat deze aparte verschijningsvorm stabiel overgedragen wordt op de nakomelingen, m.a.w. het gereduceerde bruine patroon plus de uitgebreide roze kleur hangen wel degelijk samen met bepaalde genen. Dank zij onze eigen teeltresultaten en die van bevriende kwekers hebben we ook kunnen vaststellen dat de vererving geslachtsgebonden verloopt, m.a.w. de faktor(en) ligt (of liggen) vast op de geslachtschromosomen XX bij mannetjes en X bij wijfjes.

Er kan geenszins sprake zijn van een kleurslag bekomen door selectieve teelt, zoals geopperd in hoger ge-

noemde noot van de Redactie. Indien dit het geval ware, dan zouden we 1e nooit het intense bruin van de tekening bekomen (ingeval bijv. isabel of fallow aan de grondslag van zo'n selectieve teelt zouden liggen) en 2e we zouden tal van varianten met grote verschillen bekomen onder de nakomelingen.

Zoals gezegd, bestaan er inderdaad kleine varianten onder de Roze Bourkes, maar deze betreffen geenszins het patroon noch de kleur van de bruine tekening op vleugels en staart, noch de uitbreiding van het roze op kop en lichaam. Zoals bij alle vogelsoorten en kleurslagen gaat het alleen om betere en minder goede exemplaren. De goede exemplaren zijn ogenverblindend mooi. De minder goede vertonen hier en daar (vooral op achterkop, nek, mantel of borst) wat bruine zoompjes die het roze verstoren: een andere minder goede eigenschap is het flauwere roze i.p.v. de diepe warme tint.

Besluit

De Roze Bourke is ontstaan dank zij een mutatie, die niets gemeen heeft met reeds bestaande opgebleekte kleurslagen.

De Roze Bourke wordt gekenmerkt door het aparte patroon van de tekening (diepbruin op vleugels en staart) en de uitbreiding van een dieproze kleur over de hele kop en het hele lichaam.

Deze kenmerken vererven stabiel en het gaat om een geslachtsgebonden faktor (of geslachtsgebonden factoren).

We hopen met deze rechtzetting alle misverstand uit de weg te hebben geruimd en hopen dat de N.B.v.V. kan instemmen met de erkenning van deze prachtige kleurslag.

EDELCHEMIE PANHEEL B.V.

vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEÓFLEX E-3-X, de beproefde frisse INSECTENDODENDE verf voor uw hokken, voliére, broednesten, etc. Het gebruik van insecticide is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-22 20

vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443 b-Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

Wij hebben regelmatig in voorraad:
Regelmatig voorradig Zwartl'ori's, geelgestreepte lori's, Stella lori's, Ferry lori-keets, edelpapegaaien, Blauwkrontjes en tal van andere interessante soorten.
Alles tegen uiterst scherpe prijzen!

Emancipatie

De term emancipatie wordt in het algemeen gebruikt als mantel voor de gelijkberechtiging van vrouwen, de term heeft daardoor een onjuiste begripsvatting verkregen, volgens woordenboeken betekent emancipatie gelijkstelling, is derhalve op alles toepasbaar, zelfs op kleurkanaries.

Overwegingen

Het in de NBvV geldende vraagprogramma omvat onder meer 6 hoofdgroepen kleurkanaries, onderverdeeld in 16 groepen, tezamen al dan niet exact gespecificeerde kleurslagen aangevend.

De klassen 130 t/m 133, 137 t/m 140, 185 t/m 191 en 192 bieden meerdere mogelijkheden in een klasse, daardoor mag gesteld worden dat het totale vraagprogramma voor kleurkanaries ± 250 kleurslagen omvat. Alhoewel 250 een respectabel aantal is, geeft dat getal niet alle mogelijkheden weer; een aantal kleurslagen zijn niet in het vraagprogramma opgenomen, er zijn dus voor iedere fokker meer dan 250 mogelijkheden die echter niet allen als tentoonstellingsvogel gevraagd worden.

Gezien de structuur van de NBvV moet er van uitgegaan worden dat alle vogels, voorkomend op het vraagprogramma, een gelijke kans hebben in de wedstrijden waarvoor het vraagprogramma geldt. Ten aanzien van een aantal kleurslagen kleurkanaries is echter kansongelijkheid opgetreden, de oorzaak daarvoor moet gezocht worden in de standaardisen zoals deze van kracht zijn binnen de NBvV.

Deze kansongelijkheid ligt opgesloten in de verschillen tussen rood- en geel-factorige vogels en tussen intensieven en niet-intensieven; getracht zal worden om duidelijk te maken waarom standaardisen kansongelijkheid onbedoeld kunnen veroorzaken.

Vraagprogramma = standaardisen

In feite is het vraagprogramma de reflectie van de standaardisen, alle op het vraagprogramma voorkomende vogels worden beoordeeld naar de standaard, derhalve kan de standaard als maatgevend getaxeerd worden. Omdat voor alle vogels uit een bepaalde kleurslag dezelfde standaard van toepassing is wordt een gelijkvormige beoordeling verkregen binnen enge toleranties. De tolerantie is dwingend, verschillen in lichtcondities/tijdstip beoordeling-optiek van de beoordelaar houden automatisch in het accepteren van toleranties, dwangmatig.

Hoofdlijnen

De complexiteit van de standaardisen kleurkanaries kan niet verhelen dat enige algemene richtlijnen toegepast zijn, opgaand voor het totale kleurkanariebestand. Alle intensieve kleurslagen moeten vrij zijn van schimmel, alle schimmelvogels moeten een gelijkmatige schimmelverdeling over het gehele lichaam laten zien. De intensieven moeten onveranderlijk een heldere vetstofkleur-

uiting demonstreren, daarentegen is die heldere kleuruiting voor schimmelvogels ongewenst.

Zijlijnen

Voor de groenserie geldt: maximaal pigment in zo fijn mogelijke streepjes bij de intensieven, de niet-intensieven mogen iets minder fijne streping bezitten;

voor de brunserie geldt: maximaal bruin in zo fijn mogelijke streepjes bij de intensieven, de niet-intensieven mogen hoegenaamd geen streping laten zien, moeten vloeien;

voor de agaatserie geldt: fijne pigmentstreping bij de intensieven, de niet-intensieven mogen iets minder fijne streping bezitten;

voor de isabelserie geldt: fijne pigmentstreping bij de intensieven, de niet-intensieven mogen hoegenaamd geen streping laten zien, moeten vloeien.

De hier aangegeven zijlijnen gaan ook op wanneer bijvoorbeeld de pastefactor toegevoegd wordt, in de groenserie en in de agaatserie blijft streping zichtbaar, ook de intensieve pastellen in de brunserie en in iets mindere mate ook de isabelserie strepen enigszins, de niet-intensieven vloeien echter volledig.

Pigment + vetstofkleur

Het kleurbeeld van gepigmenteerden is samengesteld uit pigment + vetstofkleur, gecombineerd met de intensiefactor en/of de schimmelfactor; het is mogelijk gepigmenteerden te fokken die absoluut of hoegenaamd geen pigment laten zien, zulke vogels worden onderworpen aan de eisen die voor ongepigmenteerden gelden.

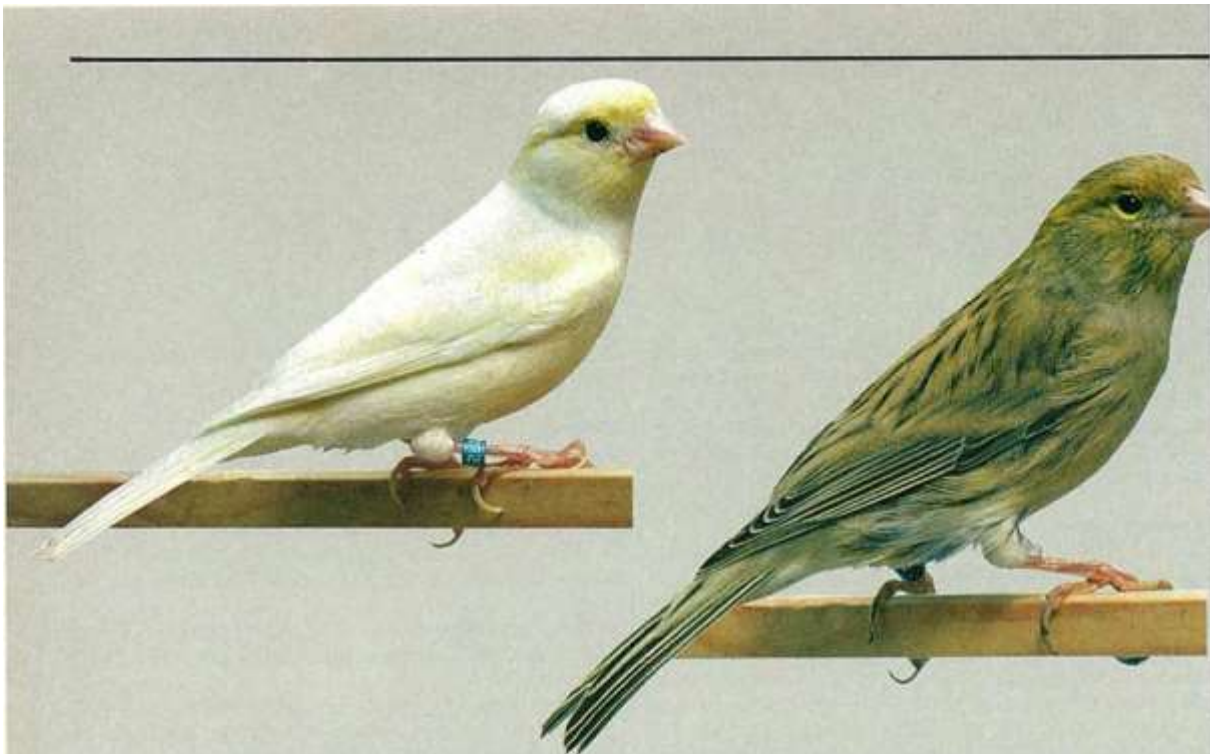
Het kleurbeeld van ongepigmenteerden is samengesteld uit vetstofkleur + intensiefactor en/of schimmelfactor.

Onder hoofdlijnen is nadrukkelijk de vetstofkleuruiting aan de orde gekomen, onder zijlijnen het pigment.

De intensiefactor werkt het sterkst op de vetstofkleur; het effect van deze factor op het pigment mag echter niet onderschat worden. Pigment en vetstofkleur zijn totaal verschillende begrippen, de intensiefactor beïnvloedt beide.

Geslachtsonderscheid

Terecht gaat de standaard niet in op het geslacht van de vogel, voor de standaard maakt het niets uit of een vogel van een bepaalde kleur een man danwel een pop is, zij schrijft alleen een verschijningsvorm voor. Hetgeen niet kan verdoezelen dat pigmentuiting en vetstofkleuruiting duidelijk of enigszins 'gekoppeld' blijkt aan het geslacht van de vogel. In het algemeen geldt dat intensieve kleurslagen de standaard het dichtst benaderen wanneer de vogels van het mannelijk geslacht zijn; schimmelvogels scoren het hoogst als zij van het vrouwelijk geslacht zijn. Onderzocht werden 1000 vogels, 500 intensieven en 500 schimmels, alle vogels verkregen 88 of meer punten. Slechts 9 intensieven bleken poppen, 17 schimmels ble-

ken mannen. Het verschil wordt enigszins vertekend door het feit dat topzalmen vaak van het mannelijk geslacht bleken te zijn. Van de onderzochte vogels was 7% als ideaal aan te merken, 3% daarvan was intensief en 4% schimmel. De overige 93% bleken ofwel niet vol-intensief ofwel niet geheel egaal schimmel in meer of mindere mate. Niet-intensieve geelfactorige gepigmenteerden werden alleen aangetroffen als ivoortinten, ook de geelfactorige niet-intensieve vetstofvogels bleken ivoren. De 9 intensieve poppen scoorden respectievelijk 88-88-88-88-88-89-89-90, alle 88-vogels kregen de bemerking 'iets melig', de 17 schimmel-mannen verkregen 8x88, 4x89, 5x90, alle 88-vogels en twee 89-vogels kregen bemerkingen ten aanzien van de schimmelverdeling, 1 90-vogel was volledig intensief op borst en kop zonder bemerkingen. Van de 500 schimmelvogels was 70% roodfactorig, het aanbod aan geelfactorige schimmelvogels blijkt aanzienlijk lager te liggen dan bij roodfactorigen het geval is.

Discrepantie

De reden van het niet inzenden van geelfactorige schimmelvogels is, naar de mening van de bevraagde fokkers, gelegen in de moeilijkheden die ontstaan ten aanzien van de vereiste bijkleur/vetstofkleur. Eén ondervraagde concludeerde enigszins verbitterd dat hij al 9 jaar groenen op de tentoonstelling bracht en nooit hoger dan 88 komt, altijd dezelfde bemerkingen verkreeg, nl. 'geelbezit kan zwakker'. Of die bemerkingen nu wel of niet terecht geplaatst werden doet niet ter zake, vast is komen te staan dat geelfactorige schimmelvogels tot een kansarme groep behoren. Dat verklaart de onevenredig lage aantallen ingezonden exemplaren. Roodfactorige vogels, intensief en niet-intensief, gepigmenteerd of ongepigmenteerd, moeten volgens vraagprogramma altijd een sterke roodfactor laten zien; zij zijn derhalve zonder enig schadelijk gevolg met elkaar te vermengen. Opzettelijk is gekozen voor de term 'volgens vraagprogramma', het vraagprogramma reflecteert de standardeisen. Ten aanzien van de geel-

factorige vogels wordt een geheel andere lijn gevolgd; intensieve geelfactorige vogels moeten altijd de zogenaamde 'dubbele geelfactor' bezitten, de niet-intensieven (schimmels) moeten een bijkleur/kleur laten zien die omschreven is als 'enkele geelfactor'. Op deze regel is een uitzondering gemaakt voor de geelfactorige ivoortinten, het voorgeschreven geelbezit moet 'ergens' tussen enkel- en dubbel-geel inliggen, alleen bij de niet-intensieven.

Consequenties

Kansarm is de term die gebruikt is in de voorgaande afneer ten aanzien van geelfactorige schimmelvogels, waarom? Omdat iets verlangd wordt dat foktechnisch niet of nauwelijks realiseerbaar blijkt te zijn! Het begrip dubbelgeel en enkelgeel is als een rode draad door de kanarie-theorie geweven, het begrip wordt gehanteerd door Helder - Weyling - Flipsen - Veerkamp - Kuiper - Beckmann Allen erkennen dat tussen enkelgeel en dubbelgeel een groot aantal gradaties wordt aangetroffen. Veerkamp heeft in zijn Handleiding voor de kleurkanariekeker (Thieme, 1967) het probleem als volgt omschreven:

$\frac{G^+}{G^+}$ = wildvorm = enk. geelfactor;
 $\frac{G^+}{G}$ = geel;
 $\frac{G}{G}$ = dubbele geelfactor.

In de lijn van de toegepaste methodiek wordt volkomen terecht uitgegaan van de wildvorm G^+G^+ , uit deze wildvorm zijn vervolgens vogels met een sterker ontwikkeld geel tot stand gekomen, aangeduid als G^+G . Het weglaten van een plussteken wijst erop dat van een mutatie sprake is, op het eerste gezicht is dat inderdaad het geval. Uit het naakte feit dat 'slechts' een selectieve fok uit wildvormen vogels oplevert met een sterker geelbezit dan de

ouders zou evenwel ook afgeleid kunnen worden dat de geelfactor zich niet als een echte factor gedraagt.

Als dat wel het geval zou zijn zou de paring van $G^+G^+ \times G^+G^+$ wetmatig allen G^+G^+ -dieren op 'horen' te leveren, het ontstaan van G^+G^+ -dieren zou dan uitgesloten behoren te worden.

Kijkend naar de praktijk kan vastgesteld worden dat legio G^+G^+ en GC dieren bestaan, de oorspronkelijke G^+G^+ is een zeldzaamheid van de eerste orde.

Daarvoor zijn een drietal redenen op te geven:

1. selectieve fok in de richting van een sterker geelbezit over een periode van minstens 50 jaar heeft het optreden van enkelgeel verdrongen;
2. over tenminste 30 jaar is geadviseerd om intensief \times schimmel te paren, voor geelfactorigen houdt dat in dubbelgeel \times enkelgeel (of wat daar voor door moet gaan);
3. voor zover bekend zijn intensieve enkelgeelfactorige vogels nooit aangetroffen, hetgeen zondermeer mogelijk geacht zou moeten worden als een enkele geelfactor zou bestaan.

Het (nog) bestaan van zo'n enkele geelfactor is een fictief gegeven, zo fictief dat praktisch op ieder keurbriefje van een vogel die de enkele geelfactor moet bezitten opgemerkt wordt: 'geelbezit kan zwakker' etc. etc.

De vraag rijst met welk recht zulke bemerkingen geplaatst zouden mogen worden, er van uitgaand dat

bemerkingen op keurbriefjes altijd 'hard' gemaakt moeten kunnen worden. Hoe?

Om bemerkingen van deze aard te rechtvaardigen zouden 'zo maar' 100 vogels met enkele geelfactor op een rijtje gezet moeten kunnen worden, dat nu moet uitgesloten geacht worden.

En omdat dat niet mogelijk is zijn in feite enkelgeelfactorige vogels kansarm, het gevraagde berust namelijk op een fictief beeld, is niet hard te maken.

Emancipatie

Standaardeisen zijn uiterst nuttig, voor inzender en keurmeester, zonder standaardeisen zou de kleurkanarie-wereld in een chaos ontaarden. Eisen moeten echter wel haalbaar zijn, ten aanzien van de enkelgeelfactorige schimmelvogels kunnen daar vraagtekens bij geplaatst worden. Het zou van emancipator denken getuigen wanneer besloten zou worden om niet langer het toevalsprодукт als standaardvogel te erkennen, om de standaard aan te passen aan het haalbare. Alleen dan kan ook een gewone groene-bruine-agaat-isabel-strogele weer eens meer dan 88 pnt. behalen, zonder de eeuwige bemerking 'geelbezit kan nog zwakker'!

Kr.

NOOT: beide afgebeelde vogels zijn niet enkelgeelfactorig, zijn ivooirtinten.

Liatrix

Komt het door zijn wat zomers uiterlijk dat de Liatrix juist in de herfst en de winter tot de veelgevraagde snijbloemen is gaan behoren?

In Noord-Amerika, waar de plant inheems is en in juli en augustus bloeit worden deze bloemen ook wel verenbloemen genoemd.

De Liatrix scariosa, een bekend soort, was indertijd erg in trek bij de Indianen. Ze droogden de wortels van deze plant, stopten deze in de neus van hun paard, dat als gevolg daarvan tot ongekend hoge snelheden kon worden aangespoord!

Bij ons is de Liatrix een sterk, dankbare snijbloem.

De aarvormige bloem met zijn aparte vorm bloeit van boven naar beneden, iets wat bij bloemen met een aarvormige bloeiwijze (zoals bijvoorbeeld Delphinium, Eremurus) niet zo vaak voorkomt.

Zorg er altijd voor dat blad en bloemknoppen in de vaas niet onder water komen. Haal ze weg om rotten te voorkomen.

Men moet ook niet vergeten met een scherp mes de stengel zo schuin mogelijk af te snijden. Als men dan ook de bloemen na het schoonmaken en afsnijden in een krant rolt en ze eerst een uurtje in een emmer of vaas op een koele plaats zet, heeft men er het meeste plezier van.

Vooraf in deze maanden, als de bloemen dikwijls onder koude omstandigheden zijn getransporteerd, is het aan te bevelen ze even te laten acclimatiseren.

Bronsvleugelduif

Phaps chalcoptera

Dit is een duif die beslist in een grote volière thuishoort; 10 vierkante meter zou als minimum gesteld mogen worden. Toen ik ze voor het eerst zag was ik er niet zo vlug op uitgekeken. Wat onmiddellijk de aandacht trekt bij deze duif, welke de grootte heeft van een postduif, zijn de prachtige glanzende en fel gekleurde vleugels. In het zonlicht zijn het steeds veranderlijke kleuren, welke variëren van rood violet tot kopergroene glans dit naar gelang de invalshoek van het licht.

De doffer heeft alleen hierbij nog een okergeel voorhoofd en een wijnrode borst. Verder hebben ze beiden een bruine schubtekening op de rug en een witte onder het oog doorlopende wangstreep.

Er straalt rust uit van deze duif. Meestal vertoeven ze op de grond, zelfs bij het betreden van de volière vliegen ze niet op. Ze kunnen immers vertrouwen op haar mogelijkheid snel uit de voeten te kunnen. Evenzo kunnen ze snel vliegen maar die indruk geven ze zeker niet.

Hun vaderland is Australië waar ze in licht beboste streken voorkomen, het liefst daar waar het ook vrij droog is, dit vanwege het veelal op de grond verblijven. Daarom ook zullen we er toe moeten overgaan om een gedeelte van de volière af te dekken, regen-vrij te maken, en die plek ruimschoots te voorzien van rivierzand.

Als voeding kunnen we ze kleine kor-

rels geven, gebroken maïs met tarwe, gierst, kanariezaad alsook maagkiesel en grit. Ook zachtvoer nemen ze graag op vooral als ze jongen moeten grootbrengen.

Wat mij zeer verwonderde was te zien dat ze af en toe ook een regenworm verschalken. Groenvoer, in de vorm van vogelmuur of andere onkruiden, zijn altijd wel meegepikt.

Tekst en foto: Andre Bruggeman

Zoals u al eerder heeft kunnen opmaken uit mijn verhaal, is er een duidelijk verschil tussen de sexen. Bovendien zijn deze duifjes zeer vlug geslachtsrijp. Vergeleken bij andere duivensoorten, hebben de bronsvleugelduifjes een totaal anders paringsritueel. Ze veroorzaken tijdens balts en paring geluiden die doen denken aan een van ver gehoord bootsignaal. De halzen draaien ze rond elkaar om also beiden in een kring te dansen. Hierna drukt de duivin zich neer en de doffer voert de paring uit. Na het beëindigen van de paring verricht hij met open bek en licht gespreide vleugels nog enkele schijnaanvallen uit.

De duivin doet aan nestbouw maar het nestmateriaal wordt door de doffer aangedragen. Het broeden doen ze beurtelings en wanneer de eitjes

zijn uitgekomen en de jongen zijn geboren, zijn beide oudervogels erg zorgzaam. Nestcontrole is in feite niet uit te voeren. Met hun sterke vleugels slaan ze dan zo krachtig in de richting van de persoon die zo nodig zo nieuwsgierig meent te moeten zijn zodat in de meeste gevallen er maar vanaf gezien wordt.

Ze blijven ook, in tegenstelling tot andere soorten, altijd bij hun jongen op het nest, althans een van de oudervogels. Na een drietal weken zijn de jongen zover dat ze het nest verlaten en worden dan nog enige tijd met erg veel zorg van de oudervogels omringd.

Veelal volgt na het uitvliegen van de jongen een volgend broedsel. Als dit wat laat in het jaar is kan dat wel eens problemen geven zodat we er beter aan doen om ze dan gescheiden te houden.

De soort is winterhard te noemen, mits ze maar een goed beschut plekje hebben. Ze laten zich graag natregenen en evengraag doen ze, zowel op de zitstok als op wat ruststenen op de grond, aan zonnebaden.

De literatuur vermeldt dat deze duifjes een vrij hoge leeftijd kunnen bereiken en ik denk er dan ook sterk aan om ze nog heel lang te houden.

Burenhulp bij Amerikaanse gaaien

De blauw-met witte Floridagaai *Aphelocoma coerulescens* maakt in de broedtijd van burenhulp gebruik. Ongeveer de helft van de broedparen (36 tot 71 procent om precies te zijn) wordt bij de verschillende werkzaamheden geassisteerd door een aantal helpers. Aan nestbouw en broeden doen die niet mee, maar wel met het voeren van de jongen, de verdediging tegen roofvijanden en de verdediging van het territorium tegen andere gaaien. Als sociale vogels bij uitstek, die een huwelijkstrouw voor het leven hebben, wordt het eigen gebied het hele jaar door bezet en niet alleen in de broedtijd. Het is een ontroerend gezicht om de helpers samen met de ouders met het voeren van de jongen bezig te zien, in volledige samenwerking en zonder enige rivaliteit. Zet een niet-giftige indigoslang *Drymarchon corais* koers naar het nest, komen de helpers onmiddellijk in actie. Terwijl één de dreighouding aanneemt, laat de ander in opgerichte houding en met hooggehouden snavel en kop de doordringende alarmkreet horen.

Afweer van een indigoslang door twee helpers, waarvan de één luidkeels alarmeert en de andere een dreigende houding aanneemt.

De vogels op het nest worden dan op het gevaar attent gemaakt, soortgenoten komen voor het verjagen van de rover in actie en die doet er in de algemene verwarring maar beter aan om zo snel mogelijk het hazepad te kiezen. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat de helpers in staat zijn om de vijand van het nest weg te lokken. Een perfecte verdedigingsorganisatie al met al, waarmee de levensduur van deze soort wellicht zal samenhangen. Met acht jaar of meer is die immers lang voor een vrijlevende vogel.

prof. dr. Anthonie Stolk

De coöperatie met helpers blijkt nuttig te zijn, ringonderzoek wijst uit dat het voortplantingssucces er daadwerkelijk door wordt vergroot. Met de hulp van de helpers blijken er meer jongen over te blijven. Overigens schijnt men in dit systeem ingewerkt te moeten worden, want het wordt gewoonlijk door oudere, meer ervaren vogels toegepast. Jonge vogels (vóór het tweede levensjaar wordt niet met broeden begonnen) moeten het vaak zonder helpers doen en hebben dan ook een geringer broedresultaat. Misschien worden later hun ogen door afkijken geopend en worden ze op die manier tot de samenwerking gebracht. Het voordeel van de helpers moet niet zozeer in de extra hoeveelheid voedsel worden gezocht of in een grotere gewichtstoename. Het aantal helpers speelt op zichzelf ook geen belangrijke rol. De verdediging tegen roofvijanden blijkt hier van doorslaggevende betekenis te zijn en de eerste plaats wordt hierbij door slangen ingenomen. Op die manier zorgen de helpers voor een praktisch veiligheidssysteem.

Overigens wordt bij die helpers een strenge rangorde gevonden: de

Voeren van drie jongen op het nest door de ouders die daarbij door een helper worden geassisteerd.

mannelijks blijken steeds boven de vrouwtjes te staan. Verdwijnt een broedende man of komt hij vroegtijdig aan zijn eind, dan wordt hij door de hoogstgeplaatste mannelijke assistent vervangen. Ook bij de vergroting van het territorium spelen de helpers een rol en uiteraard komt dit de hele broedkolonie ten goede.

Wij zijn nu die helpers? Meestal bloedverwante dieren, zoals een uitgebreid ringonderzoek liet zien. Het kunnen kinderen of stiefkinderen zijn, maar ook broers en zusters. Daar slechts een enkele maal assistentie door niet-verwante vogels werd geconstateerd, blijkt de familieband bij de Floridagaai een belangrijke invloed te hebben.

Bij de verwante niet vóór het derde levensjaar broedende mexicaanse gaai *Aphelocoma ultramarina* komt een groepsterritorium voor dat bijvoorbeeld door acht tot twintig dieren wordt bezet. Terwijl twee of meer paren voor het broeden zorgen, worden de jongen door alle leden van de groep gevoerd. Op die manier komt het voeren slechts voor de helft voor rekening van de ouders; voor het overige wordt door de helpers gezorgd.

Glosters raszuiver

Op een onderlinge tentoonstelling, waar een twintigtal glosters waren ingezonden, hoorde ik een van de toeschouwers zeggen: 'de glosters zijn hier slecht gewaardeerd'.

Diezelfde glosters waren enkele minuten eerder ook onderwerp van gesprek geweest en het was daarom niet moeilijk meteen te concluderen, dat de man één woord teveel had gezegd, 'gewaardeerd' zei hij, en juist dat woord had hij beter niet kunnen toevoegen, dan zou zo'n uitspraak volkomen juist geweest zijn. Nagenoeg de helft van de ingezonden glosters hadden een waardering van 86 punten of minder ontvangen en iedereen, met een beetje kijk op vogels kon bij deze wel zien, dat het geen onderwaardering was maar dat er een stel niet raszuivere vogels zaten, met waarderingen die ze verdienden, niets meer en niets minder en dat dit alles jammer genoeg geen enkele aanwinst voor de show kon betekenen.

Als je daar even over doordenkt, dan komen er al snel gedachten op als: 'waar gaat dat naar toe' of: 'hoe zal het hier het volgende seizoen zijn'? Hopelijk hebben in dit geval de teksten en puntenwaarderingen op de keurbrieven, de inzenders aan het denken gezet.

Men moet immers beseffen dat, als de aanwezigheid van goede kwaliteit raszuivere kweekvogels ontbreekt, de kweekresultaten misschien wel talrijk kunnen zijn maar dat die nakomelingen dan de top niet zullen bereiken, zelfs die top niet zullen benaderen.

Het is immers niet zo dat, als er veel jonge vogels gekweekt worden, dit ook altijd een goede kweek is, talrijk is wat anders dan goed maar wel is het zo dat het goede, hoe weinig in aantal dan ook, toch erg veel kan betekenen.

Kleine tekortkomingen van een der kweekpartners, dienen door de andere partner te worden aangevuld. Dat is soms best mogelijk.

Grote tekortkomingen bij een der partners kunnen vrijwel nooit door de ander worden aangevuld en dat zijn dus niet de juiste kweekvogels.

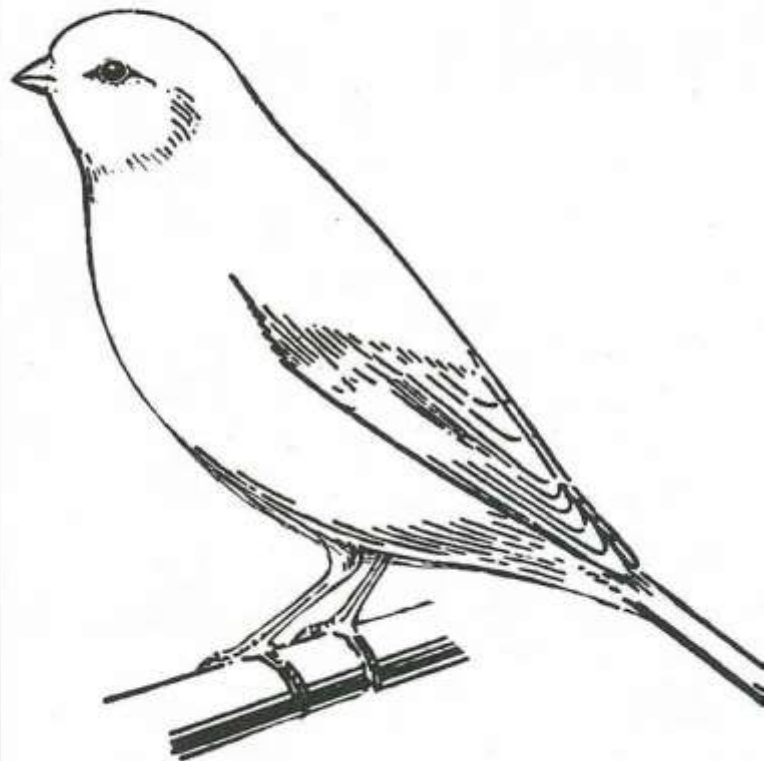
Uitsluitend kweken met raszuivere postuurvogels is zinvol, daar kunnen we met aan zekerheid grenzende

waarschijnlijkheid goede, raszuivere nakomelingen van verwachten.

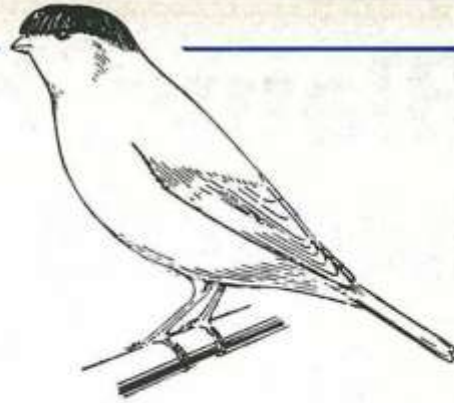
Doen we dat niet, dan mogen we voor wat betreft de kwaliteit van de nakomelingen, geen hoge verwachtingen hebben en zullen we, uitzonderingen en toevaltreffers daargelaten, nooit goede, raszuivere nateelt krijgen.

Daarom is het verstandiger, eventueel met een koppeltje minder te gaan kweken dan die laatste vrije broedkooi maar te vullen met vogels van mindere kwaliteit.

Elke liefhebber zal vroeg of laat ervaren, dat niet noemenswaardige en soms nauwelijks zichtbare tekortkomingen van een der ouders, op de

houden

volgende generatie in sterk verergerde mate terug kunnen komen, dégeneratieverschijnselen die met grote oplettendheid en strenge selectie van kweekparen, voorkomen hadden kunnen worden.

Het samenstellen van de juiste kweekparen is erg belangrijk, m.i. het belangrijkste om tot echt succes te komen.

Stel dat je een goed type gloester met de juiste vormen en afmetingen, gaat paren aan een forse partner die dan ook vrijwel zeker niet het begerenswaardige, kleine, korte snaveltje zal hebben, dan zal in de nateelt een groot percentage vogels terug te vin-

den zijn die voor wat betreft vorm en afmeting, ergens het middenhoudende type tussen de beide oudervogels tonen, dus juist niet het ideale type.

Het zou niet moeten voorkomen dat partners, met beide dezelfde, mogelijk kleine tekortkomingen, als kweekkoppel in de broedkooi worden geplaatst. Een steeds verder van ideaal type afglijdende nateelt zal het gevolg zijn en op de tentoonstellingen zullen dan de waarderingen, terecht, steeds lager worden en daar is het immers niet om begonnen.

Vooraf een waarschuwing aan de nog niet doorgewinterde gloesterkwekers, (de postuurexperts weten het

maar al te goed) kweek uitsluitend met gezonde vogels van goede kwaliteit en raszuiverheid, uitsluitend deze kunnen waardevolle nateelt geven. Verlies dat nooit uit het oog.

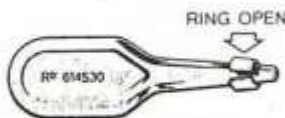
Vraag bij aankoop van vogels kweek en tentoonstellingsresultaten op. Zijn die van het niveau als in het begin omschreven, start daarmee dan liever niet, teleurstelling zou het gevolg zijn en als dit verhaal mede aanleiding mag zijn u voor teleurstellingen te behoeden, dan is dat in elk geval positief.

A. van Eck

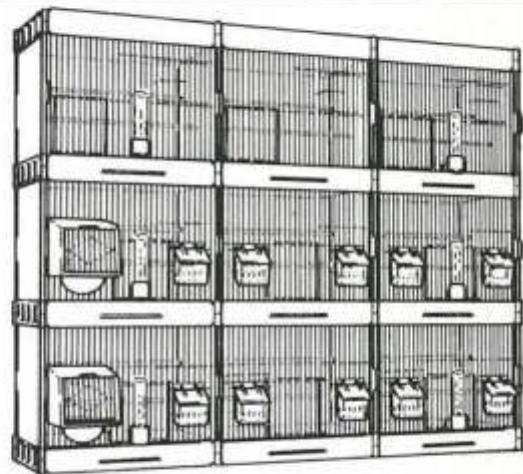
Fauna VOGELKOOI BOUWPAKKET

Door gebruik te maken van een uniek samenbouw-systeem, geschikt voor alle denkbare doeleinden. Verschillende sets kunnen worden samengebouwd, zowel horizontaal als vertikaal, tot broedkooien, volières of winkelverkoopkooien, met zoveel afdelingen als gewenst wordt. Het geheel is vervaardigd uit onbreekbaar plastic, in combinatie met metaal. Hygiënisch en gemakkelijk schoon te houden.

NIEUW

celluloid splitringen
in diverse maten
en kleuren.

"Onze artikelen zijn verkrijgbaar bij iedere goede speciaalzaak, waar niet, informeer op onze fabriek".

**Catalogus en prijslijst op aanvraag
f 2,50 aan geldige postzegels bijsluiten.**

metaalwaren b.v.

Hoofdstraat 138a - 5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14

Corr.-adres: Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

Blauw, blauw en nogmaals blauw

In het oktoberblad van Onze Vogels stond een stukje geschreven over het bestaan van blauwe vetstofkanaries, de tekst hiervan geschreven door de heer Van Barreveld uit Uden. Als kweker van Rec. Wit ben ik dezelfde mening toegedaan, dat als de citroenfactor in het Rec. Wit gekweekt wordt, dat inderdaad het wit veel helderder is dan van een Rec. Wit, waar de citroenfactor niet in zit. Door toeval ben ik er eigenlijk achtergekomen. Doordat ik recessieve Albino's wilde kweken, kocht ik een Albino pop die Dominant Wit was. Bij nadere controle op verborgen bont wees niet uit dat die pop achteraf een zilver-Isabel-Satinet bleek. Zo zie je maar weer dat er veel kwekers zijn die weinig of niet over de vererving weten. Maar daar gaat het nu juist niet om, maar deze pop werd gepaard aan een Rec. Witte man. De uitkomst was somber, allemaal bonte jongen, en wel groenbruin, bruin, agaat en isabelbont. Door deze uitkomst kwam ik er natuurlijk achter dat die Rec. Witte man Passe-Partout was. Het gaat er nou niet om wat er uit deze paring tevoorschijn kwam, maar dat die Rec. Witte man genetisch groen was en veel helderder wit was dan de witten die niet genetisch groen zijn. Ik ben nl. ook in het bezit van Rec. Wit die genetisch isabel zijn, geconstateerd in de nesten waar deze inlagen, want deze hadden in het nest lichte oogleden. Doordat ik dit jaar ook Rec. Witten had van die bewuste man, haal je de groenfactoren er uit, door die omstrede helderheid. De schrijver van dit artikel kwam een maand later met heel iets anders op de proppen, nl. Fraude en Fraude.

Het kwam er hier op neer dat het veel door de Wit kwekers gebruikte middel, magnesiumpoeder, als een strafbaar feit gekenmerkt moet worden, door deze mensen een uitsluiting van 3 jaar aan de broek te geven. Wat een onzin. Wat die man in dat artikel uitbraakt is niet meer normaal. Je moet je gezond en sportief verstand gebruiken, je moet toppers kweken

en niet schilderen en je moet het puur houden en wat nog meer.

Als je dan ook nog nagaat dat deze man een roodkweker is dan loopt het toch de spuigaten uit. Dan zeg ik op mijn beurt heer Van Barreveld, gebruik je gezond en sportief verstand, kweek toppers en gebruik geen intensief meer en houd het dan puur en vertel geen onzin meer. Iedere kweker doet zijn best om maar de mooiste vogels op de TT te brengen, maar toch niet met frauduleuze middelen, want dan hebt u volkomen gelijk.

Weer een maand later, de heer K. Postma met blauw, blauw en blauwfactor. Hij was van mening dat de heer Van Barreveld veel verwarring gesticht had of het onbegrip over de blauwfactor versterkt had. Geen van beiden is het geval. Ik heb het idee, na dat artikel gelezen te hebben, dat de heer K. Postma zelf alles door elkaar haalt of er niets van snapt. Volgens hem was het de bijgeplaatste foto die de verwarring stichtte en niet het artikel. Het was inderdaad beter geweest als er een foto geplaatst was van een citroengele vogel, maar toch niet van een groene waar de Dominante- of Recessieve zilvertint ingekweekt was. Het ging de heer Van Barreveld uiteindelijk om die citroenfactor in het Rec. Wit te kweken voor die bewuste helderheid. Nou moeten we de citroenfactor, symbolisch aangegeven B/B+ enkel en B/B dubbel., niet verwarren met het blauw van het inkweken van de zilvertinten in groen. Deze zilvertinten kunnen Recessief of Dominant zijn. Dat blauw is meer een mengsel van ene zilvertint met de meestal in een groene aanwezige citroenfactor en dat noemt men dan de blauwfactor. Dit verschijnsel zul je bij een zilverbruine of zilverisabel niet zien, omdat bij deze vogels de citroenfactor niet gewenst is.

Verder heeft het mijns inziens totaal geen nut om Dominant blauwe te kweken die split recessief zijn. Je kweekt of Dominant- of Recessief

blauw. Hoe je er achter komt of je met een Dominant- of Recessiefblauwe te doen hebt is nog al simpel. Je blaast de bulkveren opzij en je ziet het aan de huidskleur, net als bij de Rec. Witten. Deze huidskleur is precies hetzelfde als Recessiefblauwe. Ook heb ik nog nooit van een recessiefbloedige vogel gehoord, wel van in- en opaalbloedig. Ook kan nooit een Dominante blauwe gelijktijdig een Recessieve blauwe zijn. Als er twee groenen aan elkaar gepaard worden, die split recessiefblauw zijn, dan is de uitkomst 25% Recessiefblauw, 50% groen/split recessiefblauw en 25% normaal groen. En welke horen nou bij die 50% en dat is hen niet aan te zien en is dus een onvoordelige paring. Wat is dan wel voordelig? Een recessief blauwe man x een klassieke groene die split recessief is. Deze paring kan ook andersom gebeuren, dus man split-recessief en de pop recessiefblauw, dat maakt helemaal niets uit. Als de koper of verkoper zelf het verschil niet weet, begin er dan niet aan en blijf a. u. b. bij de klassieke kleuren. Niet de recessiefactor maar de recessief-WITfactor belet het geel en het rood op te treden, maar het wit natuurlijk wel. Daarbij verandert de huidskleur, dat hebt u goed opgemerkt. Deze huidskleur constateert men ook bij een Recessieve blauwe, dus niet moeilijk hè. Men hoeft dus niet eerst te kweken om te weten of men met een Dominant- of met een Recessieve blauwe te doen hebben. Dit zelfde doet zich inderdaad bij alle andere zilvertinten voor. Laten we dit alles maar blauw-blauw laten, want we zijn nooit te oud om te leren. Zie dit alles niet als kritiek op hetgeen wat er in Onze Vogels geschreven was maar wel om datgene recht te zetten wat scheef stond want de meesten zouden daar misschien een verkeerde lering uit trekken en dan zou de Redactie van Onze Vogels met de Rechten zitten.

W.G. van Ingen

Meindert de Jong

De Ambon-Koningsparkiet

Koningsparkieten zijn vrij grote vogels, die in lengte variëren van 35 tot 43 cm. Men onderscheidt drie soorten, namelijk de koningsparkiet (*Alisterus scapularis*), de groenvleugel-koningsparkiet (*A. chlorpterus*) en de Ambon-koningsparkiet (*A. amboinensis*). De eerstgenoemde is de grootste van de drie met een lengte van 43 cm en hier is een duidelijk verschil tussen het mannetje en het vrouwtje. Er worden twee ondersoorten onderscheiden. De groenvleugelparkiet is circa 35 cm lang en ook bij deze soort is een duidelijk geslachtsonderscheid. Men kent drie ondersoorten. En nu de held van ons verhaal, de Ambon-koningsparkiet, waarvan men zes ondersoorten kent. Welke vorm evenwel op het maartblad van onze kalender is afgebeeld kan ik u helaas niet zeggen, want de onderlinge verschillen zijn tamelijk gering. Ook de mannetjes en vrouwtjes verschillen maar heel weinig.

Verspreidingsgebied

Het woongebied van de koningspar-

kieten strekt zich uit over het oostelijk gedeelte van Australië, van noordelijk Queensland tot zuidelijk Victoria (koningsparkiet), Nieuw-Guinea (groenvleugel-koningsparkiet) en West-Iran en de er ten westen van liggende eilanden (Ambon-koningsparkiet). De laatstgenoemde parkiet hoort vooral thuis in de bossen van het laagland en het middelhooggebied, tot hoogten van ongeveer 1500 m.

De vogels gedragen zich over het algemeen erg rustig en tijdens het foerageren tussen het dichte gebladerte van de bomen vallen ze nauwelijks op. Doorgaans ziet men solitaire exemplaren of paartjes. Worden ze evenwel gestoord, dan vliegen ze luid krijsend op met langzame, ritmische vleugelslagen, zonder veel wendingen en zwenkingen. Het voedsel bestaat uit allerlei zaden, vruchten, bessen en knoppen. Om trent het nestelen en broeden van de Ambon-koningsparkiet is weinig bekend, maar stellig zullen diverse holten benut worden, waarin de breed ovale witte eieren komen te liggen.

Volgens Pinter ('Handboek voor de papegaaientiefhebber') wordt deze soort zeldzaam ingevoerd.

De Wienerastrilde

De Wiener- of Afrikaanse astrilde (*Pytilia afra*) komt voor in Soedan, delen van Abessinië, Angola, Noord-Rhodesië en Mozambique. Het op het maartblad afgebeelde individu is een mannetje; het wijfje mist het rood aan de kop en is over het algemeen aanmerkelijk grijzer en doffer van kleur. Het woongebied van deze aardige vogeltjes vormen de droge steppen met struikgewas, waar ze rondzwerven in verspreide groepjes en hun voedsel zoeken op de grond. Het nest is een zwak slordig bouwsel, dat gemaakt wordt in een vork van een struik of grote plant, doorgaans laag en op een schaduwrijke plaats. De 3-6 witte eitjes worden circa 13 dagen bebroed en het kroost verlaat de wieg na een week of drie. Vaak zijn deze astrilden de waardvogels voor paradijswida's. Volgens Rutgers zijn er diverse broedresultaten mee bereikt in gevangenschap.

Een unieke prestatie

Kweken met de Kraagparkiet

(*Deropterus accipitrinus*)

De kraagparkiet wordt aangetroffen in gebieden van Noord Brazilië tot Zuidoost-Colombia, Peru en Guyana.

Ze leven in paren of kleine groepen. In de vlucht onderscheiden ze zich van andere parkieten, door hun gespreide staart. De vogel is van een bizarre schoonheid. Wanneer ze opgewonden zijn, maken zij een geluid dat met het geluid van geen andere parkiet valt te vergelijken.

De kop van de vogels is bruin-wit de teugels zijn iets donkerder. De borst en buikveren zijn rood met blauwe randen. De bovendelen, de dijen en de onderstaartveren zijn donker grasgroen, de vleugels zijn groen en zwart. De staartveren groen met blauw en rood. Het oog is geel, de oogring bruin, snavel en poten zwart.

Hun kenmerk waaraan zij ook hun naam ontleen, zijn de verlengde nekveren. Zij kunnen deze tijdens schrik, opwinding en balts als een indianen-tooi opzetten in de kleuren rood met blauwe zomen. De vogels zijn ongeveer 32 cm groot.

Rosemary Low beschrijft in een van haar boeken de enorme agressiviteit van deze vogels, het moeilijk houden in gevangenschap, het slecht kunnen wennen wat zelfs zover kan gaan dat zij zich zelf verminken.

Persoonlijk heb ik met mijn span, dat heus geen lieve jongens zijn, hiervan geen last.

Hoewel mijn favoriete vogels de Lori's zijn, waarmee ik reeds menig resultaat mocht bereiken, kreeg ik ongeveer vijf jaar geleden de kraagparkieten in mijn bezit, in de hoop een paar te hebben.

Ze werden gehuisvest in een drie meter hoge volière buiten, met binnenhok en voederplaats.

De eerste twee jaar gedroeger de vogels zich erg rustig, hoewel schuw. Bij schrik was het lawaai erg groot.

Vorig jaar begonnen ze tegen elkaar te baltsen, maar er werden geen paringen waargenomen en ook voerden ze elkaar niet. De vogels slapen 's nachts in de buitenvolière in een nestkast winter en zomer, alleen in de nacht van de sneeuwstorm in '79, die hier in Friesland buitengewoon veel sneeuw bracht, kwamen ze binnen.

Ik hing nog een berkenblok van 70 cm met een bodemdikte van 20 cm in de buitenvolière, maar de bodem werd er in een paar weken uitgeknaagd.

De vogels eten papegaaienvoer, appels en zijn verzot op pinda's en hennep. Als het zoveel jaar duurt voordat je resultaten ziet, wordt je wel eens

kriegelig en ga je twijfelen of je wel een paar hebt.

De boeken met soortbeschrijvingen geven weinig houvast en verder is er ook bitter weinig over deze vogels bekend.

Mijn hoop dit jaar was op Walsrode gericht, maar ook daar zat maar één vogel en kon men mij ook niet verder helpen.

Met een sportvriend spraken we er op een avond nog eens over en hij dacht dat misschien de diepte van het blok de sleutel zou kunnen zijn. Er kwam een blok van een Princes of Wales waarvan de diepte 1,80 m bedroeg. De bodem werd gevuld met vochtige verrotte boomstamstobben, 20 cm dik.

Groot was mijn vreugde toen ik constateerde dat de balts een levendiger karakter kreeg. De vogels pronkten dat het een lust was.

Wat mij opviel was het vliegen van tak naar tak wat met een bocht naar beneden gebeurde. De paringen, die nu wel plaatsvonden, gaven mij echter niet veel vertrouwen op bevruchte eieren.

De man hield namelijk één poot op de tak de andere op de rug van de pop. Tijdens het paren draaide de pop haar kop helemaal achter over en werd tevens door de man gevoerd. Eind juni werden de paringen dagelijks waargenomen en wel 's avonds tussen kwart over zeven en kwart voor acht waarna, hoewel het tot half

elf licht was, ze als een bejaard echtpaar naar de nestkast gingen.

Op één juli kwam het eerste ei en met tussenpozen van een dag werden in totaal 3 eieren gelegd.

Op 1 augustus hoorde ik een zwak gepiep en enige dagen later trof ik bij nestcontrole drie volkomen kale jongen aan, de vreugde was groot, begripelijk.

De opname van pinda's, appels en hennep nam toe, maar gekiemde zaden, brood, eivoer en zelfs het gewone zaadmenu werden niet aangeroerd.

Na een week was het kleinste jong dood, het kon niet meekomen. Na tweeënhalf week stierf het grootste jong, zijn anus zwol op vermoedelijk door te veel appels, aan een darminfectie.

Ik miniseerde drastisch het appel-, hennep- en pindarantsoen. Na drie weken ringde ik het jong met een 8 mm ring. Zondag 17 oktober 's morgens, verliet het jong de nestkast. Hij was iets kleiner als de ouders.

Wat lichtere nekveren, een volkomen zwart oog en een witte ondersnavel laten zien dat het een jonge vogel is.

**Tekst en zw/w foto: Theo Cramer
Kleuropname: Cees Scholtz**

De wegdistel

Onopordum acanthium

In ons land wordt aan deze distelsoort verschillende namen gegeven die overigens geen van allen juist blijken te zijn. Voor mij geen reden er vanaf te zien om deze plant aan u voor te stellen.

Vooralsierplant trekt hij onmiddellijk de aandacht en bewondering. Tot meer dan twee meter hoog kunnen ze worden mits ze in een voedzame grond staan. Het is een tweejarige plant, dat wil zeggen dat deze plant bloemen en zaden geeft één jaar nadat ze zich vanuit het zaad hebben ontwikkeld. Na deze bloei in het tweede jaar sterft de plant af. Om steeds deze robuuste, mooie zilverachtige distel met vrij grote lilakleurige bloemen in de tuin te hebben, moet men dus elk jaar het gewenste aantal zaden. Ze vragen een zonnige standplaats en trekken veel insecten aan waarbij de vlinder dan nog voor een dansend schouwspel zorgt. Ze trotseren sterke winden mede omdat ze voorzien zijn van een recht de grond ingaande sterke wortel die wel 50 cm groot kan zijn. De omvang van deze distel kan dikwijls 1,50 meter zijn. De hoofdbladen, welke onder rond de stam zitten, kunnen de 30 cm in breedte overschrijden en een lengte behalen van 70 cm. De hoeveelheid zaden, en dat is dan een van de redenen waarom wij vogelliefhebbers deze distel zo graag in de tuin hebben, is niet gering te noemen. Op de foto kunt u zien dat de zaadvorming overvoedigd is. Zelf heb ik elk jaar een 12-tal van deze sierlijke distels verspreid in mijn tuin staan en ik win daarvan ruim 2 kg geschoonde zaden.

Nu moet ik eerlijk zeggen dat ik deze plant voornamelijk als sierplant in de tuin zie en dat van die zaden is gewoon meegenomen, want eer de zaden gemengd door de andere zaden in de voerbakjes liggen is er nogal wat aan vooraf gegaan.

Hoe ga ik te werk. Als de planten eind augustus, begin september afsterven, de zaadpoppen volledig

bruin geworden zijn, worden ze met dikke lederen werkmans handschoenen geplukt en stevig uitgewreven boven een bakje om daarna het zo verkregen zaad te zeven. Het fijne pluus dat meekomt wordt vervolgens met een zaadreiniger als het ware uitgeblazen en op die manier houden we het zuivere distelzaad over. We komen daarbij ook nogal eens zaadpoppen tegen die nog niet gemakkelijk opengaan, nog niet voldoende gedroogd zijn. Deze vermelen we, zetten er even een brander op zodat de scherpte van de stekels verdwijnt, laten ze vervolgens enige tijd goed drogen en wrijven ze dan uit.

Veel vogels, van vinkachtigen tot parkieten, snoepen erg graag van deze zaadjes. Of ze al of niet een rijke voedselbron zijn weet ik niet, maar het feit dat de vogels ze graag opnemen is al belangrijk genoeg.

Als u nu ook wat distelplanten in de tuin wil hebben, moet u als volgt te werk gaan: Stel dat u plaats heeft

voor vijf van deze toch wel omvangrijke planten. Dan neemt u tien jiffypotjes (geperste turf) en vult deze met goede potgrond. Vervolgens legt u in elk gevuld potje enkele zaden op een diepte van ongeveer 1 cm. Dan zullen de zaadjes ontkiemen en u laat dan het beste en stevigste kiemplantje doorgroeien, de andere verwijdt u. Nadat de wortels door het potje zijn heengegroeid, worden ze ingegraven in de tuin en op de plaats waar u ze wil hebben. Telkens twee potjes omdat er best wel een kans is dat zo'n kiemplantje door ongedierte wordt opgegeten. Zodoende vergroot u de kans dat er zich een plant ontwikkeld. Allemaal goed en wel zult u zeggen, maar hoe kom ik aan distelzaadjes. Als u aan mijn adres een briefje stuurt met daarbij ook een aan uw adres gerichte en van voldoende portie voorzien enveloppe, is het voor mij een kleine moeite om u enkele zaadjes te doen toekomen. Ik woon weliswaar in België maar heb op mijn werk veel collega's die vlak over de meet in Holland wonen en die nemen graag uw enveloppe mee en posten hem in Hulst of Nieuw Namen. Toch leuk bedacht he? Veel succes.

Andre Bruggeman
Iepenstraat 58
B-2700 Sint Niklaas

Een speling der natuur

G.M. Dorrestein en J. Saurens

Niet altijd verloopt het fabricageproces van Moeder Natuur zoals het hoort. In vele gevallen zijn deze 'misdrukken' zo letaal, dat wil zeggen dat ze in het ei of kort na uitkomst doodgaan. Een bekend voorbeeld van een aangeboren afwijking bij vogels is een jong met vier poten. Ook andere afwijkingen komen voor, maar worden soms door de eigenaar niet opgemerkt. De vogels gaan dood en niemand weet waarom. Soms merkt de kweker dat er iets niet in orde is en ruimt een dergelijke vogel op.

Treedt een bepaalde afwijking vaker op bij bepaalde ouderparen of kweeklijnen dan spreken we van een **'erfelijk gebrek'**.

Voorbeelden van erfelijke gebreken zijn: het achterblijven van de ooggroei (microphthalmie) van loodwang zebra's, verkeerde teenstand bij kanaries (afb. 1); doorgroeiende ondersnavel bij roodkopamadines (afb. 2a en b). Soms maken kwekers gebruik van 'erfelijke afwijkingen' om een bepaald doel te verwezenlijken. De recessief witte kanarie heeft als afwijking dat deze vogel geen carotenoiden uit de darm kan opnemen en vermoedelijk hieraan zijn witte kleur te danken heeft. Aangezien echter normaal sommige carotenoiden omgezet kunnen worden tot vitamine A in de vogel, maar de recessief witte vogel geen carotenoiden kan opnemen uit de darm, kan deze kanarie problemen krijgen door een vitamine A gebrek.

Afwijkingen die optreden, maar niet erfelijk zijn noemen we **aangeboren afwijkingen**. Twee voorbeelden ziet u hier afgebeeld: een kanarie met een waterhoofd (afb. 3) waardoor er een deuk in de hersenen ontstaat (afb. 4) en een kanarie met een open borst (afb. 5). Door de veren opzij te blazen, kunnen we het hart zien kloppen. Duidelijk kunnen we de twee boezems met daaronder de hartekamers zien.

Graag zou ik meer voorbeelden verzamelen van aangeboren afwijkingen en erfelijke gebreken bij vogels. Indien u voorbeelden weet, wilt u dan contact met mij opnemen.

Het adres is: Afdeling Bijzondere Dieren, Yalelaan 1, 3508 TD Utrecht

Ervaringen met Halsband honingvogels

(*Anthreptes collaris*)

Halsband honingvogels komen voor in geheel tropisch Afrika in de beboste gebieden en zijn ook algemeen in de mangrove moerassen aan de kust. De lengte bedraagt 10 cm en ze behoren hiermee tot de kleinsten van de familie. In vergelijking met andere honingvogels is de snavel vrij kort en dit wijst er op dat een groot gedeelte van hun menu uit insecten bestaat. De man is metaalgroen van boven en op de keel en geel op borst en buik. Een dunne paarse streep scheidt het groen en geel op de borst. Bij de pop ontbreekt de paarse streep en de keel is geel in plaats van groen. In het juiste licht bezien ligt er een gouden gloed over het groen.

In 1975 bracht ik uit Nigeria twee popjes Halsband honingvogels mee waarvan een ook daar al een poos in mijn volière had geleefd en de andere kort voor mijn vertrek naar Nederland als jonge vogel in mijn bezit was gekomen.

Hoewel ik jaren in Nigeria heb gewoond was ik er nooit in geslaagd een mannelijk exemplaar van deze soort te bemachtigen. Ondanks alle moeite ben ik er ook in Nederland de eerste vier jaar niet in geslaagd om via de handel een mannetje in mijn bezit te krijgen.

De eerste jaren in Nederland werden zij gehuisvest in kleine kooien samen met andere vogels.

In 1977 verhuisden zij naar een vluchtje van 1 m breed, 2 m diep en 2,25 m hoog welke zij deelden met an-

dere honingvogels en waar later ook nog 3 Smaragdgroene Hapvogels (*Calyptomena viridis*) bij werden gezet. Dit vluchtje is een van de elf welke in een grote beplante serre-kas staan.

door M. Th. Ammer

In 1979 bemerkte ik dat de Hapvogels stukjes papier dat gebruikt werd om het voederplatformpje te bedekken afscheurden en hiermee in hun snavel rondvlogen. In een boek had ik een tekening gezien van een Hapvogelnest en dit heb ik zo goed mogelijk van ijzerdraad en lange grashalmen nagemaakt en in de vlucht opgehangen om te proberen op deze

manier de Hapvogels tot broeden te stimuleren. Deze negeerden het nest volkomen. Wie echter wel belangstelling voor mijn bouwsel toonde was het oudste popje Halsband honingvogel welke het in beslag nam en er twee uiteraard onbevruichte eitjes in legde en hierop ook braaf ging zitten broeden. Na een dag of dertien verwijderde ik de eitjes. Dit herhaalde zich in het zelfde jaar nog vier maal zodat er in die periode dus totaal tien eitjes gelegd zijn. De kleur van de eitjes was lichtblauw met zwarte en bruine vlekjes welke meer geconcentreerd zijn aan het stompe einde. Er is echter nog al wat verschil in kleur en tekening tussen de eieren van verschillende popjes.

Op een dag ontsnapte het oudste popje tijdens het schoonmaken van

de vlucht en vloog nu dus in de kas. Pas na een uur of zes lukte het mij haar weer terug te vangen maar het gekke is dat de popjes welke hiervoor toch zeker twee jaar bij elkaar gezeten hadden en ook tijdens het broeden van het oudste popje nooit ruzie gemaakt hadden elkaar nu niet meer konden verdragen.

Om ongelukken te voorkomen liet ik de oudste pop dus maar weer vrij in

de kas. De andere vogels die hier vrij rondvlogen waren: een paar Roodborst honingvogels (*Nectarinia senegalensis*), een paar Mariqua honingvogels (*Cinnyris mariquensis*), een paar Prachtige honingvogels (*Nectarinia coccinigaster*), een man Crèmeborst honingvogel (*Nectarinia adalberti*) en een paar Aziatische brilvogeltjes.

Ook nu sleepte ze weer ijverig met nestmateriaal maar tot het bouwen van een echt nest kwam het niet waarschijnlijk omdat het materiaal dat zij in de vrije natuur instinctief zou gebruiken niet tot haar beschikking stond.

In 1980 slaagde ik er eindelijk in een man van deze soort te kopen. Dit dier kwam uit Zuid Afrika en is dus waarschijnlijk niet de zelfde ondersoort maar daar ik zelf nooit een mannelijk exemplaar uit West Afrika in handen heb gehad weet ik niet zeker of er misschien kleine verschillen tussen de soort uit Zuid en West Afrika zijn. Na het dier een paar weken in een kleine kooi te hebben laten acclimatiseren werd het in de kas losgelaten. Hoewel er van echte paarvorming zoals bij brilvogels geen sprake was jaagde het mannetje wel regelmatig achter het vrouwtje aan.

Toen ze nu weer met nestmateriaal begon te slepen kwam ik haar te hulp en hing op de plek die zij had uitgekozen een nestje van ijzerdraad en gras zoals ik ook wel doe voor mijn Groenkop honingvogels (*Cyanomitra verticalis*). (Zie artikel over Groenkop honingvogels in *Onze Vogels* van augustus 1979).

Dit nest werd geaccepteerd en weer werden twee eitjes gelegd.

Of deze nu bevrucht waren of niet weet ik niet daar het nest hoog zat op een plaats waar het niet makkelijk was om te controleren en na verloop van tijd waren de eitjes verdwenen. Een poos later raakte het popje met een poot bekneeld in een klimplant en was al dood voor het werd opgemerkt.

Ik liet nu de jongste pop die nog nooit eieren had gelegd maar ondertussen toch ook alweer vijf jaar oud was uit de vlucht in de kas los. Ook zij begon na verloop van tijd met nestmateriaal te slepen en legde twee eitjes in een nestje dat ik had opgehangen op de plaats die zij had uitgekozen. Deze eieren werden echter niet bebroed. In april van dit jaar (1981) probeerde zij een nest te maken in een Bloedend hart plant die vlak naast de deur welke toegang geeft van het huis naar de kas groeit. Mijn vrouw maakte hier het begin van een nest van wat palmvezel en fijn gras. Dit werd afgebouwd en twee eieren gelegd welke door het popje goed bebroed werden. Daar het nest op ongeveer anderhalve meter hoogte vlak naast de deur hing werd er erg veel langs gelopen. Ze liet zich hierdoor niet van de wijs brengen en ging rustig door met broeden. Na ongeveer een week

bleek in een van de eieren een klein gaatje te zitten wat mogelijk veroorzaakt kan zijn door een van de andere vogels. Na 13 dagen op een morgen kwam het goede ei uit maar een uur later lag het jong al op de grond. Vermoedelijk is dit er door een van de andere honingvogels of door de vader die wel vaker aan het nest hing uitgegooid. Het jonge dier had een wondje en we besloten te proberen het zelf groot te brengen. Het andere ei lieten we liggen. Groot was onze verbazing toen dit later op de dag toch ook bleek te zijn uitgekomen. Dit jong werd direct door ons weg genomen voor het eveneens op de grond zou belanden. Beide vogeltjes waren binnen 2 dagen dood.

Ongeveer anderhalve maand later begon het popje het nest te fatsoeneren en legde op 5 en 6 juni wederom twee eitjes. Halverwege de broedperiode maakte ik van grof gaas met mazen van 2,5 x 2,5 cm een kubus van 40 x 40 x 40 cm waarvan de voorkant voorlopig open werd gelaten. Toen het popje het nest even verlaten had werd deze kubus om het nest geplaatst zodat het nest precies in het midden van de kubus hing.

Ze keerde direct hierna weer op het nest terug en ging rustig verder met broeden. Toen ze een paar uur later weer het nest verliet om te eten werd de voorkant van de kubus met het zelfde soort gaas afgesloten. Nu aarzelde ze even maar na een paar keer weer te zijn weggevlogen kroop ze toch door de mazen naar binnen en ging weer op het nest zitten. De grotere honingvogels konden nu niet meer bij het nest komen en het mannetje werd gevangen en in een vluchtje gedaan.

De eieren kwamen op 18 en 19 juni uit. Een jong ging na drie dagen dood maar het andere groeide voorspoedig op. Na 11 dagen sliep de moeder 's nachts niet meer op het nest en na 12 dagen vloog de jonge vogel uit.

Het jong werd met spinnen, witte meelwormen, mierenpoppen en hard gekookt eigeel grootgebracht maar ook van het normale zachtvoer dat bestaat uit appel, tomaat, eigeel, peen, universeel voer, Bambix, Nektarmil 2, bruin brood en gemalen runderhart werd wel gevoerd.

De pop was zo brutaal dat ze het voer

gewoon uit de hand kwam halen als je vlak naast het nest stond en het direct bij de jonge vogel in de snavel stopte. De meelwormen werden voordat ze aan de oude vogel gevoerd werden eerst stuk gemaakt maar het gebeurde vaak genoeg dat ze de meelwormen gewoon stal uit de bakjes terwijl mijn vrouw ermee naar de vluchten van de andere vogels liep. De reden dat een van de vogeltjes dood gegaan is is dus ook waarschijnlijk het voeren van een te grote meelworm.

Het is wel voorgekomen dat mijn vrouw een meelworm die door het popje gestolen was weer bij de jonge vogel uit de bek moest halen. Eenmaal zag ik dat toen er bij de papegaai een korrel gekookte rijst uit de kooi viel ze die gelijk oppikte en bij het jong in de snavel stopte. In kleur was de jonge vogel gelijk aan het

popje maar wel waren de kleuren iets fletser. We dachten dus ook dat het een pop was maar na enige weken begonnen zich kleine paarse veertjes op de borst te vertonen en bleek het dus een man te zijn.

Toen de jonge vogel uitvloog en buiten de kubus kwam werd het direct door de andere honingvogels opgejaagd. Gelukkig werd dit opgemerkt en ik heb het diertje toen in een klein kooitje gedaan dat midden in de kas op ongeveer 1.80 m hoogte werd neergezet. De vader werd nu weer

vrij gelaten. De moeder voerde het jong prima door de tralies en na een dag of tien zette ik de deur van het kooitje open. De jonge vogel kon nu goed vliegen en er deden zich verder geen problemen meer voor.

Het diertje bleef nog wekenlang bij de pop bedelen en werd ook nog heel lang door haar gevoerd ook toen het zelf al goed at.

Ik denk niet dat dit in de natuur ook zo lang door zal gaan daar de pop de jongen daar waarschijnlijk al vrij snel uit het oog zal verliezen terwijl ze elkaar in een beperkte ruimte toch steeds weer tegen komen.

Na drie maanden was het dier niet meer van de vader te onderscheiden.

De titel van dit artikelje zou ook kunnen luiden:

Succes met de magische kubus.

Gaas schilderen

Mijn grote teleurstelling toen ik mijn eerste zebrevinken in mijn eerste volièrre zette was de schittering van het nieuwe volièrregaas die verhinderde dat ik mijn vogels goed kon zien. Ik had van vele vogelliefhebbers adviezen gekregen over de voeding, aankoop van vogels, volièrbevolking, verzorging, nestkasten en noemt u verder maar op, doch niemand had me gezegd dat ik het volièrregaas een donkere kleur moest geven om een véél beter doorzicht te krijgen.

Er restte mij toen niets anders dan alle vogels weer uit de volièrre te vangen (kunt u zich nog herinneren hoe moeilijk dat voor de eerste keer met een netje in de hand was?) en tijdelijke andere onderkomens voor ze te zoeken met alle gevolgen van dien. Schilderen met een flinke ronde kwast begon te lijken op monnikenwerk en maakte het nodig na enige tijd op deze manier te hebben voortgestunteld een 'terpentine-bad' te nemen om er weer als een normaal mens uit te zien. Sneller, schoner en beter, kortom handiger, ging het gaas schilderen met een (oude) verfroller. Doet u het wel aan de binnen- en aan de buitenkant. Mede afhankelijk van de door u gebruikte gaassoort is het aan te raden een keer horizontaal en een keer vertikaal over het gaas te rollen om overal een goede verfdkking te krijgen.

Donkerbruine, bruine of zwarte (buiten)lak is prima. Ik heb ook al eens gaas geschilderd met carbolineum maar dat droogde erg slecht.

Door het donker schilderen van nieuw gaas verbeterd het doorzicht in zeer belangrijke mate.

Huub Vervest

**Fauna
Metaalwaren b.v.**

Hoofdstraat 138 a, Tel. 04167-74114
Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

- kunststof bouw pakket, geschikt voor broedkooi, volièrre etc.
- 100 verschillende voorfronten o.a. tentoonstellingsfronten
- voeder- en drinkautomaten en alle verdere benodigdheden

Het genus *agapornis* *Agapornis cana*

De cana werd in 1788 voor het eerst wetenschappelijk beschreven. Bijna honderd jaar later in 1872 kwamen de eerste exemplaren naar Europa. Tien jaar later werd er in Engeland al met succes mee gebroed. De ondersoort *Agapornis cana ablectanea* werd in 1918 ontdekt en beschreven. Beide soorten worden in ons land bij de liefhebbers aangetroffen.

In lengte gemeten is de cana slechts 1 cm kleiner dan bijvoorbeeld de *Agapornis roseicollis*. Het model van de cana wijkt evenwel aanmerkelijk af van de andere agapornidensoorten, zodat ze veel kleiner lijken dan ze in werkelijkheid zijn. De cana is veel minder gedrongen en ook de kop is betrekkelijk klein en puntig. Ook de snavel en de snavelzetting wijkt af; de snavel is smaller en veel kleiner dan van de andere agapornidensoorten, bovendien steekt ze enigszins uit zodat de snavelpunt de befbevedering niet raakt.

Soortbeschrijving *Agapornis cana cana*:

Formaat: 14 cm.

Man: Kop, nek en borst parelgrijs. De algemene lichaamskleur is groen; onderborst, buik en flanken meer geelachtig groen. vleugeldek en mantel donkergrijsachtig groen; stuit donkergroen. De vleugeldekveertjes doen ietwat gehamerd aan. Grote vleugelpennen donkergrijs. De ondervleugeldekveren zijn zwart. De grote staartveren, welke bijna geheel door de boven- en onderstaartdekveren worden bedekt, tonen gerekend vanaf de basis een geel en zwarte dwarstekening gevolgd door donkergroene uiteinden. Bovenstaartdekveren groen; onderstaartdekveren meer geelachtig groen. De bovensnavel is beige; ondersnavel grijs. Ogen donkerbruin. De poten zijn lichtgrijs; nagels donkergrijs.

Pop: Kop, nek en borst grasgroen. Ondervleugelveren groen. Voor het overige geheel gelijk aan de man.

Jongen: De jonge cana's lijken veel op de ouders. Het grijs op de kop is spoedig zichtbaar. Sommige mannen blijven langer groen. Mannen hebben echter zwarte ondervleugeldekveren terwijl die van de pop groen

zijn. De bovensnavels zijn meer geelachtig met een zwarte vlek.

Eieren: Kleur wit; aantal 3 tot 8.

broedduur: 23 dagen. De jongen vliegen na ongeveer 43 dagen uit.

Woongebied: Madagascar, uitgezonderd het zuidwestelijke deel en het centrale plateau. Zijn ook ingevoerd op enkele kleine omliggende eilandjes.

Soortbeschrijving *Agapornis cana ablectanea*:

Tekst: H.W.J. v.d. Linden
Foto's: H. Müller

Man: Kop, nek en borst zijn dieper grijs met een violetachtig tintje. Algemene lichaamskleur meer blauwachtig donkergroen met duidelijk waarneembaar minder geel.

Pop: Algemene lichaamskleur als de man.

Woongebied: Zuidwestelijk gebied van Madagascar.

De *Agapornis cana* bewoont de open loofbossen op de hellingen langs de kust. In het algemeen leven ze in kleine groepen bij elkaar doch menigmaal worden in het wild grotere

vluchten aangetroffen van soms wel honderd stuks. Het zijn schuwe vogels die bij het minste onraad wegvlugten. Hun hoofdvoedsel bestaat uit allerlei graszaden, zodat ze een groot gedeelte van de dag op de grond doorbrengen. Op rijstvelden, die ze met voorliefde bezoeken, kunnen ze grote schade aanrichten zodat ze bij de boeren niet erg populair zijn. In het wild nestelen de vogels in boomholten. Hier in brengt de pop een onderlaag aan bestaande uit kleine stukjes bast, gras of blad waarop ze haar eieren legt. De pop 'vervoert' het nestmateriaal tussen haar bevedering op dezelfde wijze als de pullaria. Hoewel de cana buiten het broedseizoen in groepjes bij elkaar leven is het geen koloniebroeder.

De vermoedelijke broedperiode in de vrije natuur ligt tussen november en april.

Af en toe komen er bij de handel nog wel eens cana's binnen. Het beste doet men eraan ze paarsgewijs te huisvesten in ruime kistkooien. Nieuwe importen zijn erg schuw. Millet, gierst en graszaden aangevuld met rijst eten ze meestal direct wel. Later dient dit uitgebreid te worden met diverse zaadsoorten.

Cana's zijn in het algemeen niet zo vlug tot broeden te brengen. Dat met wat geluk toch wel lukt bewijzen de 'eigen kweek' vogels die we jaarlijks op de grotere vogel tentoonstellingen tegenkomen. Wil men kweekresultaten bereiken dan dient men de vogels paarsgewijs te huisvesten in een grote broedkooi of kleine volièrre. Als minimale kooimaat houden we 100 x 60 x 60 cm aan. Hierin han-

gen we 2 ruime broedblokken op welke ook wel voor bourksparkieten gebruikt worden. Natuurlijk kunnen we ook zelf enkele nestkasten maken. Maak de nestkast 25 cm hoog en houdt als bodemoppervlakte 20 x 15 cm aan. het invlieggat dient een diameter van 5 cm te hebben.

Op de bodem van het blok brengen we een laagje vochtige turfmoel of vermolmd hout aan. In de praktijk blijkt namelijk dat niet alle cana's in gevangenschap nestmateriaal gebruiken. Wel moeten we er voor zor-

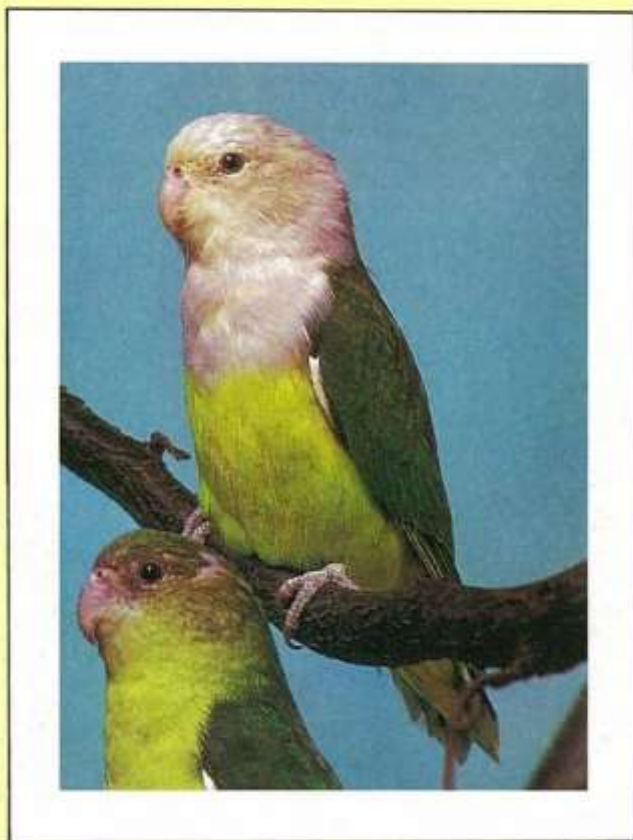
gen dat de vogels over verse wilgetakken kunnen beschikken. Deze kunnen we het beste in een pot water zetten zodat ze langer vers blijven.

Omdat cana's van nature schuwe vogels zijn is het raadzaam de vogels niet te storen als ze eenmaal met broeden begonnen zijn daar ze anders de eieren in de steek laten. Het broeden begint meestal na het leggen van het eerste ei, soms na het tweede. De pop broedt alleen. De man houdt haar hierbij veelal gezelschap. Gedurende het broedproces

en als er eenmaal jongen zijn voert de man de pop op het nest. Pas als de jongen ongeveer 14 dagen oud zijn laat de pop zich af en toe weer aan de nestingang zien om zich door de man te laten voeren. Dit is ook ongeveer de tijd om de jongen te ringen (4,5 mm). De jongen worden geboren met wit dons dat naarmate ze ouder worden donkergrijs wordt. Nadat de jongen uitgevlogen zijn, worden ze nog een tijdje door de man gevoerd. Eenmaal zelfstandig dienen we de jongen apart te zetten om vechtpartijen te voorkomen. Het zijn vooral de jonge mannen die door hun vader gemolesteerd worden. Tot ze broedrijp worden kunnen de jongen bij elkaar blijven, doch zodra de vogels in broedconditie komen worden de poppen agressief en moeten we de vogels in paren zetten. Het spreekt vanzelf dat we met cana's die in gevangenschap geboren zijn eerder kweekresultaten bereiken dan met wildvang. Het nadeel van wildvang is bovendien dat als het vogels betreft die volledig op kleur zijn we niet kunnen zien hoe oud ze zijn. Ook zijn in gevangenschap gekweekte vogels veel minder schuw. Eigen kweek vogels zijn echter schaars en meestal ook duurder, doch het laatste zal voor de echte liefhebber stellig geen bezwaar zijn.

Mutatiemogelijkheden bij de *Agapornis cana*

Tot nog toe hebben zich bij de cana geen mutaties voorgedaan. Dat is overigens niet verwonderlijk, daar we bij deze soort pas aan het begin van het domesticatieproces staan. Niettemin zullen ook bij de cana vroeg of laat mutaties optreden. Om u alvast een indruk te geven van de mogelijkheden dienen we ons bezig te houden met de vederstructuur van de wildvorm. De mutatiemogelijkheden voor de cana zijn praktisch gelijk als van de overige leden van het

geslacht *Agapornis*, hetzij dan dat bij de cana het rode carotenoïde in de bevedering geheel ontbreekt. Het microscopisch onderzoek van de grijze kopbevedering van de man heeft een opmerkelijke zaak aan het licht gebracht. Het blijkt namelijk dat de baardtoppen zuiver violet zijn. M.a.w. de toppen van de baarden bezitten een bewolkte zone en vacuoles met een zodanig kleine doorsnede dat ze in plaats van de blauwe violette lichtgolven uit het spectrum verstrooien. Bovendien blijken de haakjes aan deze violette baardtoppen kleurloos te zijn. Aan de baardbasis bevindt zich zowel in de baarden als in de haakjes geel carotenoïde. Tussen het gele en violette baarddeel bevindt zich een smalle overgangszone waarin zich zowel melanine als carotenoïde bevindt hetgeen ons als totaalbeeld een groene overgangszone te zien geeft. De combinatie violette baardtoppen-groene overgangszone-gele baardbasis maakt dat we als totaalkleur grijs waarnemen.

Zou zich nu bij de cana een mutatie voordoen waarbij de aanmaak van het gele carotenoïde wordt geblokkeerd dan krijgen we blauwe cana mannen waarvan de kop, nek en borst bleek violet zal zijn. Het rugdek en de vleugels zullen dan donkerhemelsblauw zijn. De bovenborst, buik en anaalstreek wordt dan hemelsblauw.

Volgens collega-keurmeester Beckmann, die de vederstructuur van verscheidene vogelsoorten heeft onderzocht en bestudeerd en die op dit gebied als een autoriteit gezien moet worden, is de mogelijkheid niet uitgesloten dat ook de baarden van de kopbevedering van de poppen van een zodanige structuur zijn dat ze de violette lichtgolven uit het spectrum verstrooien. Doordat de gehele baard van de kopbevedering van de pop geel carotenoïde bevat, blijft de totaalkleur bij de wildvorm groen.

Indien de veronderstelling van Beckmann juist is zullen bij een mutatie waarbij de carotenoïdevorming helet wordt ook de poppen violette koppen krijgen.

Bij een eventuele mutatie waarbij het melanine in de bevedering verdrongen wordt zal de lichaamskleur van de man geel worden. De koppen zullen echter aanmerkelijk lichter geel worden omdat in de baardtoppen van de wildvorm het carotenoïde ontbreekt. De poppen zullen effen geel zijn.

de volière va

Op 17 augustus kocht ik in een dierenzaak twee agaporniden, *agapornis roseicollis*, in de hoop dat de verkoper in die zaak gelijk zou hebben en het inderdaad een man en een pop zou zijn. De vogels waren niet geringd en derhalve was ook de leeftijd van de vogels niet vast te stellen. Ze werden bij thuiskomst gehuisvest in een kamervolière, zie foto 1, met de afmetingen 115 cm breed, 60 m diep en 67 cm hoog. Aan de beide zijkanalen is deze kooi voorzien van glas en aan de voorkant van twee verschuifbare plexiglas ruiten. In de kooi hangen twee nestkasten, een van het welbekende boomstam model zoals ze in de winkel te koop zijn en een van hardhout zelf gemaakte welke 34 cm breed, 15 cm diep en 15 cm hoog is. De vogels voelden zich weldra thuis in de kooi en tussen beide klikte het meteen, diverse paringen werden waargenomen. Hun voorkeur ging uit naar het zelfgemaakte nestblok waarin door de pop stukjes van door beide vogels stuk geknaagd wilgenhout gebracht werd op de voor deze soort bekende manier, namelijk

gestoken tussen de veren. In het blok schudde zij zich uit en werden de schilfers door haar gerangschikt. Meerdere malen zijn er door haar eitjes gelegd maar steeds bleken deze onbevruucht te zijn, tot ik op 4 maart 1980 één jong van hooguit één dag oud in het nestblok aantrof. Helaas is dat jong kort daarna dood gegaan en de resterende eitjes van dat legsel bleken allemaal onbevruucht te zijn. Een ding stond toen wel vast, ik had een man en een popje. Nadat de pop op 5 juni 1981 weer ongeveer 23 dagen op vier eitjes had zitten broeden, ontdekte ik bij nestcontrole, dat er weer een jong was uitgekomen.

De drie andere eitjes waren onbevruucht en die heb ik geleidelijk aan weggenomen. Het jong werd door de ouders goed gevoerd en groeide prima op. Bij regelmatige nestcontrole, waarbij ik dan vol trots het jong liet zien aan toevallig aanwezige familieleden, lieten man en pop duidelijk hun afkeuring blijken maar het had geen verdere gevolgen. Toen het jong zeven weken oud was verliet ze het nestblok en begon ongecontro-

de maand

leerd rond te fladderen. Hierbij vloog ze natuurlijk enkele malen tegen de ruiten maar vogels schijnen toch wel snel door te hebben dat ze daar niet doorheen konden en dan gebeurde dat niet meer.

Nadat het jong het nestblok had verlaten, zat de pop alweer snel op vier eitjes die ik even snel weer weghaalde omdat als de pop zat te broeden de man zijn aandacht richtte op dat jong waarbij bleek dat voor hem duidelijk de tijd voorbij was om hem als eigen kind te zien. Niettemin had de jonge vogel al snel in de gaten dat het tweede blok, dat berkenblok, door zijn ouders niet werd gebruikt en vandaar dat hij dit ingebruik nam en zittend in het invliegpat bleek hij een goed verdedigbare plaats te hebben. Dit alles duurde toch maar kort, want enige dagen later werd hij zo fel achterna gezeten en in de pootjes en

op de kop gepikt dat ik het raadzaam vond hem in een andere kooi over te plaatsen.

Het voedsel wat ik mijn vogels dagelijks geef is gemengd zaad voor grote parkieten aangevuld met wat extra zonnepitten, verder ongepelde rijst, gepelde haver en onkruidzaden. Om de dag krijgen ze een stengeltje trosgerst en wat wilgentakjes. Ook krijgen ze regelmatig wat blaadjes van de paardebloem en hebben ze de beschikking over sepia, grit en maagkiezel en uiteraard steeds schoon bad- en drinkwater.

In de kooi brandt overdag een 20 watt TL-lamp van het merk True Late. Over deze lamp heb ik al veel gelezen en gehoord maar mij is tot op heden nog niet gebleken of die inderdaad zoveel beter is voor de gezondheid van de vogels dan een zeg maar gewone lamp.

Verder heb ik nog wat kettingen in de

kooi gehangen waar de vogels graag langs klauteren. Ik heb dit gedaan ter vervanging van het gaas dat anders door de vogels als klimgelegenheid kan worden aangewend.

Een mooie grote volièrre in de tuin blijft naar mijn mening toch wel het ideaalst voor vogels en voor de vogelliefhebbers maar ik geloof dat ik met mijn verhaal bewezen heb dat vogels ook best wel verantwoord te houden zijn binnenshuis in een flat.

H.J. v.d. Brug
Keulsevaartstraat 425
Weesp

Zomertijd

Nog enkele dagen en de zomertijd gaat weer in. We moeten, om bij de tijd te blijven, de klokken één uur vooruit zetten. Indien u in uw kweekruimte gebruik maakt van elektrische verlichting om de dagen te verlengen, en deze verlichting wordt in en uitgeschakeld met een schakelklok, zet dan die schakelklok NIET een uur vooruit. HOUDT GEWOON DE THANS GELDENDE TIJDSINDELING, DE ZGN WINTERTIJD, AAN! Wanneer u de schakelklok wel een uur vooruit zou zetten, dan haalt u daarmee uw vogels onherroepelijk uit het inmiddels wel aangewende ritme met alle gevolgen, zoals plotselinge rui, vanden.
DOE NIETS AAN UW SCHAKELKLOK!

Redactie

Over de verhouding van Piet

... is best veel te vertellen.

Voorop gezet, het is een volkomen natuurlijke zaak en dus anders dan de titel van deze bijdrage menselijkerwijs gesproken doet vermoeden. Trouwens, u heeft vast al wel uw oog laten vallen op de kleurenfoto's en in één opslag gezien dat de hoofdfiguur een ander levend wezen is dan die welke gewoonlijk in de roddelblaadjes als lijdend voorwerp fungeert.

Niettemin, Piet mij vrou blijft een wat mysterieuze figuur omdat je hem wel vaak hoort maar zelden ziet. Hij maakt deel uit van de familie Cuculidae, zijnde de echte koekoeken en om aan alle wenselijk geacht wordende volledigheid te voldoen, zij vermeldt dat de wetenschappelijke naam *Cuculus solitarius* is de **Roodborst koekoek**.

De soort komt voor in tropisch Afrika ten zuiden van de Sahara. Vandaar trekt hij in september, oktober naar Zuid Afrika waar hij zich met een herhaaldelijk geroep, dat door de zuidafrikaanse bevolking wordt verstaan als 'piet mij vrou, piet mij vrou', aankondigt en daarmee het begin van de lente inluidt.

Voor velen een welkom geluid, anderen vinden dat aanhoudende geroep, vooral 's nachts, verschrikkelijk irriterend.

Ze houden zich bij voortdurend op in de dicht beboste gebieden waar ze jacht maken op rupsen, wormen, kevers en andere insecten. Net zoals

onze *Cuculus canorus*, is *solitarius* een parasiterende vogel waarvan het vrouwtje wel eieren legt maar uitsluitend in het nest van een waardvogel en er verder niet meer naar omkijkt.

Onze koekoek, *canarus*, is in staat aangepaste eieren te leggen, eieren dus die er precies zo uitzien als die van de waardvogel of het nu een heggemus, een roodborst of een van de nog ruim 25 andere zangvogels is. Ze zoekt als het ware net zo lang tot ze haar 'kleur' heeft gevonden en ze haar ei kwijt kan. De roodborst koekoek is in dit opzicht misschien iets minder ontwikkeld. Zij legt weliswaar eieren die in kleur variëren van olijfgchtig creme tot chocoladebruin maar verder zonder anderskleurige spatten, viekjes of haaltjes. Duidelijk anders dan de eieren van de door haar uitverkoren waardvogel.

Gedurende een broedseizoen legt ze 10 tot 16 eieren in verschillende nesten. Een van de geliefdste waardvogels voor piet mij vrou is de Jan Fre-

derik en vandaar dus de titel van dit verhaal.

Jan Frederik is de zuidafrikaanse naam voor de **Kaapse roodborst**, *Cossypha caffra*, en is afgeleid van zijn drielettergrepige roep die door de plaatselijke bevolking wordt verstaan als Jan-Fred-erik. Met enkele ondersoorten komt deze roodborst voor in geheel Zuid Afrika alsook in Zimbabwe tot Kenia. Men treft ze nogal eens op grasperken en in tuinen waar ze met uitgespreide wippende staart op zoek zijn naar insecten, wormen, bessen enz. . . . In dichte struiken van dichte bossen of in struiken van drogere bosgebieden in de buurt van riviertjes, bouwen ze hun komvormige nest. De eitjes zijn vuilwit met roodbruine spikkels. Is het eenmaal zover dat er eitjes worden gelegd, dan is ma koekoek attent en bestaat de kans dat zij een bezoek aan het nest brengt en daarin een ei aan het legsel van de waardvogel toevoegt. De roodborst ziet niet wat wij wel zouden zien, het duidelijk verschil in kleur van de eischaal, en broedt plichtsgetrouw. Het ei van de koekoek komt enkele dagen eerder uit, althans in normale gevallen, en het koekoeksjong voldoet aan zijn instinctmatige drang, die in de eerste

nij vrouw met Jan Frederik

uren van zijn bestaan het hevigst is en later weer afneemt, en houdt opruiming. Op foto 3 kunt u zien dat het koekoeksjong met z'n dan nog platte rug, relatief erg sterke pootjes en een stijf gestrekte vleugel, zich onder een ei schuift en dit geleidelijk over de rand van het nest werkt. Hij is er als het ware helemaal op gebouwd en ondanks dat hij dan nog volkomen blind is, kwijt hij zich van zijn taak. Ook als er jongen van de waardvogel zelf al zouden zijn geboren, is er voor hen geen redden meer aan, ze gaan zonder meer over de rand. Het koekoeksjong werkt net zo lang door tot hij het rijk alleen heeft.

Eveneens volkomen instinctmatig worden de waardvogels, gestimuleerd door het felrode gehemelte van de bijna constant sperrende jonge koekoek, aangezet tot voedselverstrekking; zie foto 4.

En zo groeit de jonge koekoek uit tot een zelfstandige vogel die, eenmaal volwassen, weer volop gaat meedraaien in de cyclus van paren, eieren leggen en niets méér. Het is geen humane maar wel een rendabele manier om de soort in stand te houden. Omdat meerdere nesten van waardvogels kunnen worden uitgekozen is

de eierproductie van de koekoek niet beperkt tot zeg maar twee legfels van gemiddeld 4 tot 5 eieren maar komt ze, zoals gezegd, wel tot een productie van zo'n 16 eieren. Bovendien, juist door de spreiding over meerdere nesten is er, als er dan eens een legsel verloren zou gaan, nóg niet zo veel aan de hand. De risicofactor is dus duidelijk veel kleiner. Neen, de koekoek blijft zich wel handhaven. Maar hoe staat het nu met de waardvogels. Welnu, ook deze lopen weinig gevaar. Hun aantal is zoveel malen groter en het is niet alleen de Kaapse roodborst waarop ze een oogje hebben maar aanmerkelijk veel meer soorten zoals bijvoorbeeld de **Zwartoog buulbuul**, **Pycnonotus barbatus**.

Op de foto's 5 en 6 ziet u dat de koekoek in het nest van deze buulbuul zelfs twee eieren heeft gelegd welke in dit geval donkercremekleurig zijn. Ook hier weer een duidelijk verschil tussen de eieren van de koekoek en die van de waardvogel. Niettemin, ook de buulbuul broedt: ze zonder mankeren uit en enige tijd later heeft de fotograaf twee koekoeken in de lens waaraan het echtpaar buulbuul de snavels meer dan vol heeft. Twee koekoekseieren in één nest is, ook

voor de roodborstkoekoek vrij zeldzaam. Je kunt je in zo'n geval afvragen of dan de ene jonge koekoek de andere niet uit het nest zal werken. Het schijnt voor te komen dat inderdaad de sterkste tot actie overgaat en het feit beslecht. Het komt ook voor, zoals de beelden u laten zien, dat beiden worden grootgebracht. Of beide eieren door dezelfde koekoek in datzelfde nest zijn gelegd is ook zo'n vraag die je zowel bevestigend als ontkennend kan beantwoorden.

In de vroege herfst verlaten de roodborstkoekoeken Zuid Afrika weer om zich in warmer oorden te vestigen. De dan nog eventueel niet voldoende zelfstandige jongen volgen later. Ze komen echter wel weer terug, allemaal en dan zal Piet mij vrouw weer net zo lang zoeken tot ze Jan Frederik heeft gevonden om hem ongevraagd te doen zorgen voor de instandhouding van zijn familie, ten koste van alles. Een vreemde verhouding, dat wel.

Cees van Berkel

Pietpraat ove

Ook de hoogst moderne offsetmachines van 'onze' drukkerij hebben hun beperkingen, daardoor is het niet goed mogelijk dat ik iets erin 'hamer' bij de lezers van dit artikel, hamers gaan niet door de pers, vandaar. Dus geen hamer, dat neemt niet weg dat u keihard geconfronteerd wordt met wat ook we. mijn credo genoemd wordt, waarom weet ik niet. Of zou dat soms iets te maken hebben met het feit dat ik nooit onder stoelen en/of banken gestoken heb dat de Italiaanse kleurfrisé mijns inziens GEEN apart ras is? Nog altijd houdt ik het erop dat de IKF in feite een OP KLEUR gefokte Parijse Frisé is! Niets meer, maar... ook niets minder.

Ergo, fok Parijse Frisees op kleur en stuur dan 'gewoon' Italiaanse kleurfrisees in, ogenschijnlijk een eenvoudige zaak, nietwaar? NEE, dat is NIET WAAR, het is een verrekt moeilijke klus om PF's op kleur te fokken. In 1979 en in 1980 paarde ik een groenbonte PF-man aan een bontvrije gele PF-pop, in beide jaren kreeg ik uit deze paring 1 vlekkeloze groene PF, 1 vlekkeloze bruine PF, 1 vlekkeloze ongepigmenteerde en twee bonten! Als twee jaren achtereen een identieke uitkomst wordt verkregen wordt het wel wat moeilijk om dat of te doen met de term 'toeval', alhoewel ik dat nog niet eens helemaal uitsluit.

Bij de Border had ik ongeveer dezelfde ervaringen, uit al die uitkomsten samen heb ik de volgende conclusie getrokken: bij de postuurkanaries gaat het kennelijk nog altijd op wat 'vroeger' ook bij de kleurkanarie oging, in formule ziet dat er zo uit:

e Italiaanse kleurfrisé (milano)

$\frac{E^+}{E} \times \frac{E^+}{E}$ geeft 25% $\frac{E^+}{E}$, 50% $\frac{E^+}{E}$ en 25% $\frac{E}{E}$

Puttend uit mijn eigen ervaringen gaat dit in de kleurkanaries niet meer op, bij de postuurkanaries (in een aantal gevallen in ieder geval) nog wel. Voor de hand liggend is dat dit te danken is aan het feit dat postuurkanaries praktisch verschoond zijn gebleven van al de factoren die de hedendaagse kleurkanaries kan bezitten; bedoeld worden kleurbepalende factoren. Levensgroot rijst dan onmiddellijk de vraag: hoe lang nog? Dat, geachte lezer/es hangt van u af! Wanneer we met z'n allen nalaten om, om welke merkwaardige reden dan ook, b.v. de oopaalfactor - de ivoorfactor - de inofactor - de satinetfactor - de pastelfactor - de mozaïekfactor in de postuurkanarie te fokken, dán kunnen we nog lang genieten van wetmatige uitkomsten voor zover het de kleur betreft. Het erkennen van op kleur gefokte varianten van een ras zal dit gevaar eerder stimuleren dan indammen, dat is spijtig. De Italiaanse kleurfrisé is zo'n erkende kleurvariant, datzelfde kan ook gezegd worden van de Zuidhollandse kleurfrisé (Frisé de France Unicolore), in de nabije toekomst misschien ook nog de Noordhollandse kleurfrisé. Dat bij de erkende kleurvarianten de kleuren groen en geel niet als zodanig worden erkend, die worden als 'gewonen' gekleurd, stimuleert de fokkers nog meer om naar andere variaties om te zien.

Enige willekeur kan niet worden erkend, de Raza Espanol-Border-Gloster mogen niet in het oranje-rood gebracht worden, dat gold ook voor de Noordhollander, inmiddels schijnt dat toch toegelaten te worden in dit ras. Daarentegen gelden een gave groene of gele Parijzenaar-Zuidhollander-Noordhollander niet als kleurvariant. In Engeland wil men nog steeds niets weten van een Lizard met witte grondkleur, klaarblijkelijk zijn de opvattingen over de toegestane kleurruiting verre van uniform. Een gave bruine Parijse Frisé werd als kleurfrisé ingezonden maar... als Parijse Frisé gekeurd, bruin komt echter op de lijst van uitsluitingen niet voor.

Corspronkelijk werd de Italiaanse Kleurfrisé alleen in het wit toegelaten, daar is intussen duidelijk verandering in gekomen. Ik heb magnifieke oranje-rode exemplaren gezien, maar ook erg mooie oranje-roodbronzes en oranje-roodagaten, als je een stam witten ziet staan kijk je je ogen uit, het op kleur fokken heeft zeker bekoring. Aan de andere kant is een goede Parijse frisé ook een lust voor het oog, dat zet de kleurvariant een beetje op de tocht. Het is mijns inziens alleszins redelijk om u te adviseren om het onderwerp van bespreking als neven oogmerk in de fok te beschouwen, fok gewoon Parijse frisees, als u de kleurvariant wenst stem dan uw koppels PF's daarop af. Het is zonder enig bezwaar mogelijk om Parijzenaars en kleurfrisees onder elkaar te fokken,

alleen roodfactorigen moeten gescheiden gehouden worden. Als u daar namelijk bonten uit krijgt, en dat kan makkelijk, moet u er rekening mee houden dat roodfactorige Parijse Frisees NIET toegestaan zijn... roodfactorigen moeten dus gaaf zijn en kunnen dan alleen als Italiaanse kleurfrisé ingezonden worden. Voor de volgende maand staat de Fife op het programma, TOT DAN!

P.S.

Bij onze zuiderburen, om precies te zijn bij de AOB, heeft men het probleem van wel of niet Parijse Frisé rigoros aangepakt. Sinds begin 1981 houdt de AOB zich aan de volgende stelregel: ALLE zwaargefriseerde vogels worden als Parijse Frisé gekeurd, bij de Parijse Frisé zijn alle kleuren toegestaan. Alleen wanneer een Parijse Frisé wit is wordt hij als Italiaanse kleurfrisé (Milano) gekeurd. Punt uit. In dit AOB-standpunt vind ik veel terug van opvattingen die ook de mijne zijn, zie bovenstaand artikelje. Hetgeen niet wegneemt dat dit in feite niets oplost op internationaal vlak, zolang de Milano een erkend ras blijft zal de afwijkende opstelling van een enkele organisatie alleen maar nog meer opvattingverschillen veroorzaken. Oplossing of... kortsluiting, de tijd zal het leren.

door Jan Kuiper

ONKRUIDEN

Gele Plomp (Nuphar Lutea Sm.)

Het is best mogelijk, dat het stukje Nederland, waar u op woont, ontstaan is door toedoen van de Gele Plomp. Hoe kan dat nu ooit! Hoor ik u al verbaasd uitroepen. Toch zou dat heel goed waar kunnen zijn. De gele plomp, met een op een dikke tak gelijkende, 3 meter lange wortelstok, is niet zelden oorzaak geweest, van verlanding van waterplassen en oude rivierarmen.

Het is nu meteen duidelijk, waar de plomp te vinden is; in water, waar rustig kabbelende golfjes, geen of weinige schade, aan de wel 40 cm lange en 30 cm brede bladeren kunnen veroorzaken. De drijvende bladschotels kunnen een niet te grote watervogel, als het meerkoetje en het waterhoentje, gemakkelijk dragen!

De enigszins op boterbloemen gelijkende bloemen, verschijnen van juni tot augustus, waarna de rijpe zaden zich in een omhulsel van slijm, over het water verspreiden.

Voor vogels hebben alleen de zaden enige betekenis, maar vissen doen zich in veel grotere mate tegoed, aan de voedselrijke onderkant van de bladschotels. De soortnaam Lutea wijst op de gele bloemen, van deze bijzondere plant.

P.J. de Penning

verbazing, te snel opstond om mijn kijker te halen, vloog hij op en verdween om niet meer terug te komen. Al onze disgenoten moesten konstant attent zijn op een overwacht bezoek van een torenvalk, die af en toe even 'langs kwam'.

Ik heb niet persoonlijk geconstateerd dat hij 'beet' had. Wel heb ik een aantal veertjes in de sneeuw gevonden. Stille getuigen van een drama?

Op 1e Kerstdag hadden we echter een speciale gast, namelijk de kramsvogel. 'Is dat zo'n speciale vogel?' hoor ik u al vragen. Och, het is een dwaalgast, waarvan er elke winter wel een aantal in ons land worden waargenomen. Het was echter een speciale vogel omdat hij me onmiddellijk deed denken aan een verhaal wat mijn jongste broer me een paar dagen eerder vertelde.

Kramsvogel vogelvrij?

Tijdens de afgelopen herfst kreeg mijn broer, die fruiteler is, in zijn appelboomgaard bezoek van honderden kramsvogels op een moment, waarop de goudrenetten nog niet geplukt waren. U kunt zich voorstellen dat hij niet erg ingenomen was met dat onverwachte bezoek. De praktijk is namelijk dat deze vogels meerdere appels aanpikken, zodat in korte tijd een grote hoeveelheid fruit in kwaliteit wordt verlaagd tot kroet. Omdat het beschermde vogels betrof, belde mijn broer onmiddellijk 'Faunabeheer' met de vraag of men de schade wilde komen opnemen. Daags daarna waren de heren al present en werd de schade tot tevredenheid geregeld.

De schade die nadien nog toegebracht zou worden, zou later gere-

geld worden. Groot was echter de verbazing toen mijn broer 2 dagen later door het Ministerie van C.R.M.(!) werd opgebeld met de mededeling dat hij de beschermde (!) vogels maar moest... afschieten!!!

Nou vraag ik u?

Nederland is toch een raar land.

Wij, vogelliefhebbers, mogen bepaalde beschermde vogels, welke hier weinig voorkomen omdat het biotoop niet gunstig is, maar in andere Europese landen veelvuldig voorkomen, niet in ons bezit hebben om er mee te kunnen kweken, maar de overheid geeft zelf wel toestemming om ze af te schieten!

Verbijsterend!!!

Het kweken met Europese vogels

door Wiel Höppener

In mijn artikelen probeer ik steeds u iets te vertellen, of onder uw aandacht te brengen van dingen (of zaken) waar vooral de beginnende wildzangkweker nuttige informatie uit kan halen.

Het grote aantal vragen, (met name op onze Dia-lezingen) over vooral de kweek met de Putter of Distelvink, is een bewijs dat deze vogel, in vergelijking met de andere soorten toegestane Europese vogels, een bijzondere belangstelling geniet.

Op verzoek van de Speciaalclub Europese Vogels, heb ik samen met mijn collega de heer Jo Douven een uitgebreid verhaal geschreven over de kweek met de Distelvink in al zijn facetten.

Aangezien onze Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers bijna 50.000 leden telt, heb ik gemeend de lezers van 'Onze Vogels' dit verhaal in een drietal artikelen aan te bieden, in de hoop dat diegenen die belangstelling hebben voor de Putterkweek, hier hun voordeel mee kunnen doen.

De putter of Distelvink

Carduelis-carduelis

Hoofdstuk 1

1. Algemeen

Deze trekvogel is in Nederland een vrij zeldzame broedvogel. Hij komt voor in bijna geheel Europa. De ons meest bekende putters zijn de bloemputter en de steenputter. De een is wat groter dan de ander. De gemiddelde lengte van de putter is ± 13 cm. Minder bekend zijn de kleine Spaanse distelvink (*Carduelis-carduelis-parva*) en de bruine Britse vorm die ook aan onze kust voorkomt, de (*Carduelis-carduelis-britannica*). Ook kennen we nog grotere rassen namelijk:

De Russische of Siberische putter (*Carduelis-carduelis-major*).

De Oostelijke of grijskoppige distelvinken met name:

De grote Turkestaanse distelvink (*carduelis-caniseps-paroparis*).

De kleinere Indische distelvink (*carduelis-carduelis-caniseps*).

Chinese distelvinken bestaan niet, dit zijn Chinese groenlingen, deze vogels hebben wel gele spiegels, maar missen iedere koptekening die de distelvinken eigen is.

De grotere rassen schijnen in de volière minder gemakkelijk tot voortplanting over te gaan.

De putter of distelvink behoort tot de orde der passeriformes (= zangvogels) en tot de familie fringillidae (= vinkachtigen). Hij neemt door zijn opvallende kleur en uiterlijk, een bijzondere plaats in onder de toegestane Europese vogels.

De putter ook wel de 'Don Juan' onder de wildzangvogels genoemd, is een bijzonder begeerde vogel voor elke wildzangliefhebber.

2. Uiterlijk

De distelvink heeft een vleeskleurige bek met een zwarte punt. Het scharlakenrode masker loopt tot juist achter de ogen, gevolgd door een

witte krans even breed als het rood. Achter het wit, en ook boven op de kop, is een zwarte rand welke overgaat in de bruine kleur van de rug, welke uitloopt in een bruin-witte stuit. De vleugels zijn zwart met geel (spiegels) met in het zwart aan de vleugeltoppen witte stippen. De bruine rugkleur loopt over de schouder tot op de borst. Op het midden van de borst begint een witte vlek. Deze bedekt de gehele onderbuik. De pootjes zijn donker vleeskleurig.

Deze kleurenwielde geeft de distelvink een tropisch voorkomen maar het is een inheemse vogel.

Bij de jonge vogels ontbreekt elke tekening op de kop (geen rood masker of zwarte hoofdvlek). Ze zijn daar grijs-isabel.

Als de snavel helemaal wit is, is de distelvink in goede broedconditie.

3. Geslachtsonderscheiding

Omdat het nogal moeilijk is de geslachten van elkaar te onderschei-

den, volgen hier enkele nuttige gegevens.

Loopt het rood van het masker **door** tot achter het oog, zijn de schouderdekveren geheel zwart en de bekhaartjes aan de zwarte kant, dan heeft u met een putterman te doen. Loopt het rood van het masker **niet door** tot achter het oog, zijn de schouderdekveren bruin en de bekhaartjes witachtig, dan heeft u **bijna altijd** met een putterpop te doen. **Bijna altijd** want bij overjarige poppen kan de kleurtekening wel eens op die van een man gelijken.

Nog een andere methode:

De vogel op de rug in de hand nemen en zachtjes in de borst en buikveren blazen. Zien we dan een gele gloed, veertjes die van bruin overgaan in geel, dan heeft men gegarandeerd met een man te doen.

Het popje vertoont geen geel. Haar borstveertjes zijn totaal bruin. Ook is de snavelpunt van de man iets omhoog gebogen.

4. De distelvink in de natuur

Het zou een ernstige tekortkoming zijn, als we de distelvink in zijn natuurlijke omgeving niet even aan de orde zouden stellen. De distelvinken in onze volière zijn tenslotte van oorsprong afkomstig uit de natuur. Maar dat zijn alle dieren (dus ook de vogels) die door de jaren heen door de mens tot huisdier zijn gemaakt (gedomesticeerd).

Laten we even duidelijk stellen dat we **tegen** het vangen van vogels uit de vrije natuur zijn. Er zijn zoveel distelvinken in het bezit van de vogelliefhebbers, dat als hiermee gekweekt wordt het vangen van deze vogels overbodig, en voor de vangers (die het om het geld te doen is) niet meer lonend zal zijn.

We moeten proberen met onze distelvinken een volière-populatie op te bouwen waardoor de natuurpopulatie wat ons betreft alle kansen krijgt om zich te handhaven, of beter nog, uit te breiden.

Helaas heeft de distelvink nogal wat te lijden onder de biotoop-aantasting en is ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen niet geheel onschuldig aan de vermoedelijke achteruitgang van het aantal distelvinken in Nederland.

4. Biotoop

Het leefgebied van de distelvinken is zowel open terrein met verspreide bomen en struiken, alsook parken en tuinen.

5. Lokgroep

'Swi-wit, swi-wit-wit' of stieglitz.

Distelvinken in goede conditie maken een draaibeweging tijdens het uitroepen van de lokroep.

6. Zang

De distelvink werd vroeger hoofdzakelijk als zangvogel gehouden. Zijn lied is een kanarieachtig gekwetter waartussen de lokroep meermalen te horen is. Tegenwoordig is het streven hoe langer hoe meer, om met deze vogel in volière-milieu te kweken. Iets wat wij allen zeer toejuichen. De zangkwaliteiten blijft deze vogel behouden en dat is alleen maar een pluspunt. Het is interessant te weten dat distelvinkenmannen vooral in het voorjaar veel zingen, dus **vóór** de kweektijd. Er zijn tijden waarop de man met een vaste regelmaat zijn zang laat horen, namelijk 's morgens vroeg en in de namiddag als de zon gaat zakken, zo omstreeks de klok van 4 uur.

Meestal zingt de putterpop niet. Is dit wel het geval, dan is haar lied veel korter en bestaat meer uit een serie lokroepen.

Jonge distelvinkmannen zingen al vóór de jeugdruï begint. De echte zangstudie begint echter pas na de jeugdruï.

7. De distelvink in de volière

Waarom deze vogel ook in de volière? Wel, omdat het houden en kweken van distelvinken een vrijetijdsbesteding is, die veel, zeer veel genoegen verschaft. Distelvinken houden en kweken is beslist niet nadelig uit oogpunt van milieu-behoud of omdat deze hobby veel offers zou vragen van distelvinken uit de vrije natuur. Integendeel, wij zien er zelfs voordeel in dat er mensen zijn die zich aangetrokken voelen tot deze vogel, dat ze hiermee gaan kweken en zodoende bijdragen tot instandhouding van de soort.

Uiteraard zijn er ook mensen die wat betreft **hun** doen en laten een uitzondering vormen op de algemeen geldende doelstellingen van ons vogelkwekers. We vinden het van het Ministerie van C.R.M. onjuist, deze uitzonderingen als maatstaf te nemen als het gaat over overleg met betrekking tot wijziging van de (verouderde) vogelwet 1936.

De distelvink is een vogel die past in een goede volière. Van de zijde van C.R.M. zou het kweken van deze vogel op zijn minst toegelaten moeten worden met wat meer mogelijkhe-

den dan nu het geval is. De kwekers moeten de kans krijgen aan te tonen wat ze op het gebied van domesticatie van de distelvink kunnen bereiken, om daarmee te voldoen aan de vraag naar deze vogel en de vangst tot een minimum te beperken. Deze vogel heeft heel wat te bieden. De mogelijkheden zijn er. Doe er wat aan en **kweek** distelvinken. Laat zien wat je kunt.

8. Leeftijden

De gemiddelde leeftijd van distelvinken is moeilijk vast te stellen. (beschikken nog niet over voldoende gegevens). Maar kweekresultaten met vogels die 6 jaar oud zijn, behoeven niet als uitzondering beschouwd te worden. Dit is dan weer een bewijs dat deze vogels zich in een volière bij goede voeding en verzorging werkelijk thuis voelen.

Het is wenselijk dat de vogels (en zeker de pop) ongeveer een jaar oud zijn alvorens hen voor de kweek in te zetten. Van late jongen, geboren in juli of augustus, mag u het eerste jaar geen kweekresultaten verwachten.

9. Ondersoorten

Het is algemeen bekend dat bij distelvinken vaak verschillen in grootte en kleur waargenomen kunnen worden. Meestal zijn de grotere distelvinken mooier van kleur dan de kleinere. Deze geografische rassen zijn niet scherp begrensd, dat wil zeggen, er zijn vele, vele tussenvormen. Distelvinken uit Noord-Oost en Oost Europa zijn doorgaans groter en dus ook mooier dan soortgenoten uit Zuid en Zuid-West Europa.

Versillen zijn pas duidelijk te zien als men een aantal vogels afkomstig uit diverse streken met elkaar kan vergelijken.

Voor een opsomming van de diverse rassen zie bij het begin van dit hoofdstuk bij (1. Algemeen).

10. Het ringen van de jongen

Het hoeft geen betoog dat het zeer belangrijk is (i.v.m. de huidige wetgeving) om de eigenkweek distelvinken te ringen met een vaste passende (2,5 mm) voering. Ringen als de jongen eenmaal uitgevlogen zijn, is met deze ringmaat niet meer mogelijk.

De juiste tijd om de jonge distelvinken te ringen ligt tussen de zesde en de achtste levensdag. De ring is er dan naderhand niet meer af te halen.

Exotische vogels, huisdieren ja of nee?

(door R.J. Sterk, dierenarts)

Vergelijking van de vogelhandel met Engeland en de Verenigde Staten. Via advertenties en aanbiedingen van particulieren in *Onze Vogels* werden in 1974 en 1975 een kleine 350 soorten te koop aangeboden. Reeds eerder is betoogd dat het werkelijke aantal verhandelde soorten waarschijnlijk een veelvoud van dit aantal bedraagt. Niet alleen blijkt dit uit de vele artikelen en boeken over tropische vogels welke in Nederland door kenners geschreven worden, maar bijv. ook uit de registratiegegevens van de KLM.

Zeer waarschijnlijk kunnen we stellen dat de Nederlandse situatie op het gebied van de vogelhandel min of meer vergelijkbaar is met die in Engeland. Beide landen, zo hebben onderzoeken aangetoond, importeren jaarlijks zo'n 600.000 vogels. In de periode 1970-1974 werden via het Engelse 'Cage and Aviary Birds' (vergelijkbaar met *Onze Vogels*) liefst 1013 soorten te koop aangeboden. Het totale aantal soorten dat of werd geïmporteerd of in gevangenschap werd gehouden komt zelfs boven de 1500. Een onderzoek naar de

import van vóór 1970 in Engeland leverde nog eens 500 soorten meer op. Het valt op dat er in Engeland meer soorten in de handel zijn dan er in dierentuinen worden gehouden, hetgeen er op wijst dat de particuliere vogelhouders minstens een even belangrijke, zo niet belangrijker rol in deze spelen.

Andere onderzoeken wijzen uit dat van al deze in Engeland geregistreerde soorten bijna 60% geheel afhankelijk zijn van wildvangexemplaren, omdat broedresultaten in gevangenschap niet bekend zijn. Van de overige ruim 40% zal een deel bovendien slechts sporadisch of zelden tot broeden komen, of in ieder geval te weinig dat de handel in die soorten onafhankelijk kan zijn van import.

Ook de Verenigde Staten importeren zeer veel soorten: in de periode 1968-1974 werden 1394 verschillende soorten geregistreerd (voor zover de soorten te determineren waren). De verdeling van de soorten over de verschillende ordes toonde ongeveer hetzelfde beeld als dat in Engeland.

Tot slot een conclusie van de Engelse onderzoeker Inskipp als overdenking: de import van vele soorten is groter dan deze had hoeven te zijn als men met potentiële broedvogels meer pogingen in het werk had gesteld om broedresultaten te bereiken; de prikkel tot intensieve kweek ontbreekt echter juist als gevolg van de grote aar.voer. De soorten die wel succesvolle broedresultaten hebben zijn juist de soorten die als wildvangexemplaren niet gemakkelijk te verkrijgen zijn (Australische soorten, diverse hoendersoorten).

Literatuur:

- INSKIPP, T.P. All heaven in a rage, a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds, London.
- SMIT, C.P.J., R.J. STERK, H.C. WALVOORT. Exotische dieren, huisdieren ja of nee? Fac. Diergeneeskunde, Rijksuniv. Utrecht, 1977

Afrikaanse kweekvogels

Met grote interesse heb ik het artikel gelezen in *'Onze Vogels'* van december jl. over de kweek van Afrikaanse Astriden, van de heer C. v.d. Borst uit Etten-Leur.

Ook in mijn volièrtes kweek ik met deze vogels, alsmede met de z.g.n. Senegalvogels.

Ik wilde een korte reactie geven, op zijn stelling in zijn artikel; 'naar eigen kweek vogels hoef je eigenlijk helemaal niet te zoeken, enz. enz.'

Het is juist, dat in de advertenties praktisch nooit Vuurvinken, Abbessijnse astriden, Blauwkop blauwfazanten, Goudbukjes of Jemenitische astriden worden aangeboden.

Ook op de tentoonstellingen zijn zij in beperkte mate aanwezig, en meestal van steeds dezelfde kwekers.

Toch ben ik er van overtuigd, dat deze vogels redelijk gekweekt worden. Dan doet de vraagstelling zich voor: waar blijven deze eigen kweekvogels? Wel, voor een deel gaan zij naar collega-sportvrienden, die enkele vogels nodig hebben als aanvulling op hun bestand. Vervolgens gaat een beperkt deel naar de vogelbeurs, waar dan ook weer het aanbod van dit soort vogels vrij beperkt is.

De kwekers van deze Astriden blijven dan regelmatig met een aantal vogels zitten, die zij toch wel kwijt willen, gelet op het ruimtegebrek.

Om tot een oplossing te komen voor het probleem, zoals zich dat voordoet bij de heer v.d. Borst, en hij heus niet alleen, zou een vorm van registratie, hetzij regionaal/provinciaal, veel kunnen bijdragen, om tot een goede afzetmogelijkheid van onze vogels te geraken, speciaal voor wat betreft de Afrikaanse soorten, die toch niet zo gemakkelijk te kweken zijn.

J. Groenewoud

foto's van een hobby

Zo maakt u geslaagde hobby-foto's (3)

DE LENS IS BELANGRIJK

Alle typen camera's zijn geschikt om er hobbyfoto's mee te maken. Maar de meest geschikte is toch wel de spiegelreflex-camera omdat bij deze camera de lenzen verwisseld kunnen worden. Dat zal bij het maken van hobbyfoto's in veel gevallen een voordeel zijn.

IETS OVER LENZEN

Iedereen kent de lens als onderdeel van een bril. Die 'glazen' zijn van belang als de lenzen van onze ogen de beelden niet scherp genoeg op het netvlies kunnen overbrengen. Ook de lens van een camera heeft als taak beelden zo over te brengen op het gevoelige materiaal, dat er straks van het negatief een scherpe afdruk kan worden gemaakt.

DE STANDAARDLENS

Die 'ziet' de wereld zoals ons oog deze ziet. Alle typen camera's zijn met zo'n standaardlens toegerust. Soms is er wel een extra voorziening aangebracht waardoor men, door het inschakelen van een aanvullend lensdeel, ook op heel korte afstand scherpe foto's kan maken of het beeld dichterbij kan halen, dus een telewerking verkrijgt. Maar regel is, dat een camera alleen voorzien is van een standaardlens.

VERWISSELBARE LENZEN

Het bovenstaande geldt voor alle camera-typen behalve voor de reflex-camera. Deze heeft namelijk een verwisselbaar objectief. Dat wil zeggen: men kan de ene lens los-schroeven of -klikken en er een andere lens voor in de plaats zetten. Daardoor is deze camera geschikt voor het maken van alle soorten foto's en dus ook van hobby-foto's.

IN MILLIMETERS

We besparen u de details hoe de berekening tot stand komt. Van belang

is, dat de lengte van een lens - of beter gezegd de afstand van lens tot gevoelig materiaal - wordt aangegeven in millimeters. Bij een reflex-camera is de standaardlens 50 mm.

DE GROOTHOEKLENS

Als de afstand korter is, 'ziet' de camera een groter opnameveld en daarom heten de lenzen met een korte brandpuntsafstand groothoeklenzen.

Wie dus veel wil laten zien of op een korte afstand van een groot object moet werken, kan een groothoeklens gebruiken. Al moet u er natuurlijk wel rekening mee houden dat wat straks op de foto zichtbaar wordt kleiner is afgebeeld.

DE TELELENS

Voorals de bewegingsvrijheid van de fotograaf beperkt is en hij niet dicht genoeg bij zijn onderwerp kan komen, brengt de telelens uitkomst. De telelens is er in verschillende lengten, van matig-tele (vanaf ongeveer 85 mm tot circa 105 mm) en tele (tussen ongeveer 135 en + 200 mm) tot supertele, die loopt van ongeveer 250 mm tot wel 1.000 mm. Onder de laatste groep vallen bijvoorbeeld de

lange lenzen die de beroepssportfotografen vaak gebruiken, die bij t.v.-opnamen soms in beeld komen.

TOT SLOT: DE ZOOMLENS

Teledenzen hebben een vaste brandpuntsafstand en dat wil zeggen, dat ze een onderwerp maar in één vergrotingsmaatstaf dichterbij kunnen halen. Zoomlenzen zijn knap geconstrueerde lenzensystemen, die binnen de uitersten elke gewenste uitsnede scherp kunnen afbeelden. En het is deze eigenschap, die maakt dat de zoomlens vooral de laatste jaren zo'n grote opgang heeft gemaakt.

DE CONCLUSIE

Afhankelijk van de eisen, die de hobby stelt, zal de keuze voor wat de lenzen van de spiegelreflex-camera betreft vallen op één of enkele van de lenstypen, die hierboven zijn beschreven. Waarbij één mogelijkheid met opzet niet genoemd is en dat is een voorziening, die het mogelijk maakt van heel dichtbij foto's te maken. Over deze dichtbij- of macrofotografie gaat het in de volgende aflevering van deze rubriek.

Vogelkinderen en hun ouders

De huiszwaluw

ij de huiszwaluw is de gehele boenkant, met uitzondering van de tuit, metaalglanzend blauw; de on-
erzijde is helderwit. Dezelfde kleur
eef ook de stuit; daarom noemt men
e vogel ook wel melkstaartje of wit-
atje. Huiszwaluwen nestelen aan de
uitenkant van gebouwen en dikwijls
kolonies. Dit in tegenstelling tot de
oerenzwaluw, die veelal solitair
roedt. (Toch hadden wij in onze
oerienstal in Friesland soms wel
ens een stuk of acht à tien nesten! Dit
ven terzijde.) Nu eens bestaat een
ergelijke kolonie uit slechts een
aar nesten, maar ook zijn het er wel
entallen bij elkaar.

het nest heeft de vorm van een halve
ol en wordt vervaardigd van klomp-
as vochtige klei, modder of leem, die
erstevigd worden met stukjes stro
n sprietjes. Aangezien de huis-
waluw minder plantaardig materiaal
ezigt dan de boerenzwaluw, heb-

ben de wanden van het nest een
gladder aanzien. De binnenkant
wordt gevoerd met veertjes, dorre
grasstengeltjes en andere plante-
deeltjes. De vliegopening bevindt
zich doorgaans aan de voor-boven-
kant, maar ook zag ik meermalen
nesten met het vlieggat opzij. In de
meeste gevallen komen vier of vijf
eitjes in de kom te liggen, die er uit-
zien als wit doorschijnend porselein.
Af en toe worden wel eens een paar
gevonden, die voorzien zijn van licht-
rode stipjes. Volgens dr. Makatsch
horen die stipjes er niet op, maar zijn
het uitwerpselen van nestparasieten.
Het broeden geschiedt beurtelings
door beide ouders en duurt onge-
veer 13 tot 19 dagen. De jongen vlie-
gen uit als ze 20 tot 30 dagen oud zijn.
Dit grote tijdsverschil houdt verband
met het weer en de beschikbare hoe-
veelheid voedsel. Ook al kan het
kroost goed vliegen, toch wordt het

door de oude vogels nog geruime tijd
verzorgd. Tegen de achtermuur van
onze boerderij bevond zich elk jaar
een kolonie huiszwaluwen en een
paar maal heb ik kunnen constateren
dat nadat de oude vogels vertrokken
waren, zich in het bolnest een aantal
dode jongen bevond. Kennelijk
waren ze van de honger gestorven en
ik vermoed dat de trekdrift bij de
ouden de overhand heeft gekregen
over het ouder- of voederinstinct en
dat zij de reis naar het zuiden hebben
aanvaard zonder zich verder om de
kindertjes te bekommeren. De jonge
vliegvlugge huiszwaluwen lijken op
pa en ma maar het verenpakje is
meer bruinachtig.

Meindert de Jong

18/13 mm